

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOSOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ROK 2010

KATEŘINA KVOCHOVÁ

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra religionistiky a filosofie

Mormonismus v současném křesťanství

Kateřina Kvochová

Bakalářská práce
2010

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina KVOCHOVÁ**
Osobní číslo: **H07179**
Studijní program: **B6101 Filozofie**
Studijní obor: **Religionistika**
Název tématu: **Mormonismus v současném křesťanství**
Zadávací katedra: **Katedra religionistiky a filosofie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Studentka se ve své práci zaměří na otázku, jaké místo zaujímá v současném křesťanství Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů. Stručně představí dějiny mormonského hnutí (přičemž sledovat bude především vztah k ostatním denominacím). V další části představí vývoj mormonismu jako příklad procesu denominalizace (opět si bude všimnout toho, zda a jak tento proces ovlivnil sebenahlížení a vztah k jiným církvím). V další části studentka čtenáře seznámí s výsledky analýzy pramenů, tedy publikací mormonské církve. Čtenář tak získá přehled, jak na jiné církve i na sebe jako součást křesťanství tato církev nahlíží. Dále se studentka naopak bude věnovat tomu, jak na mormony nahlízejí křesťané tradičních církví. Doporučuji jednu kapitolu věnovat průběhu registrace CJKSPN na Slovensku (s ohledem na sledované téma).

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Z. VOJTÍŠEK. ?Mormoni a jejich cesta k denominalizaci.? Teologická reflexe 2002, č. 1. Str. 50-65. **I. SHIPPS.** Mormonism: The Story of a New Religious Tradition. Urbana: University of Illinois Press, c1985. **T. NOVOTNÝ.** Mormoni a Děti Boží. Praha: Votobia, 1998. **D. H. LUDLOW** (ed.). Encyclopedia of Mormonism: The History, Scripture, Doctrine, and Procedure of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. New York : Macmillan, 1992. **R. N. OSTLING** a **J. K. OSTLING.** Mormon America. New York: HarperOne, c2007.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Martin Fárek, Ph.D.
Katedra religionistiky a filosofie

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2009**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2010**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

L.S.

Mgr. Martin Fárek, Ph.D.

vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

V Pardubicích dne 30. 6. 2010

Kateřina Kvochová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat svému konzultantovi Mgr. Martinu Fárkovi PhD. především za jeho podnětné rady a neotřelé přístupy k mému tématu. Také svým ochotným spolužáků Markovi a Ondrovi, kteří mi pomohli s úskalím moderní počítačové techniky.

Souhrn

Joseph Smith je zakladatelem velice pozoruhodné náboženské společnosti Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů, někdy označované jako mormoni. Hnutí vzniklo v Americe, ale v současnosti je rozšířené téměř po celém světě. Cílem práce je zamyslení a se nad tím, zda jsou mormoni křesťané. Tématem první a druhé kapitoly je nejprve přiblížit a představit obecně toto náboženské společenství. Uchopit jejich literaturu, stručnou historii a současné počty věřících. Tím dokreslit jejich vývoj. Třetí a čtvrtá kapitola je věnována typologii jednotlivých přístupů k mormonům. Dále procesu registrace na Slovensku, s ohledem na dané téma, v tomto případě jde o sebehodnocení samotných členů, tomu jak sami sebe pojmají a prezentují se na veřejnost. Poslední kapitola pak nahlíží na postoje tradičních církví v české republice k CJKSpd. Pokouší se také o shrnutí argumentů k tématu mormonů jako křesťanů.

Klíčová slova:

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů, Mormoni, denominace, křesťanství

Abstrakt

Joseph Smith was a founder of highly remarkable religious communion, The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, who are sometimes called mormons. Movement started in USA, but it is spread around the world nowadays. My main goal is to determine whether mormons should be considered as part of christianity, or not. First two chapters presents this religious community in general, their brief history, their literature, and contemporary counts of followers, thus depicting their evolution. In next two chapters, I paid attention to sorting out different approaches to mormons from different sources. Moreover, to illustrate self-perspective of mormons, I added a discourse to process of registration in Slovakia. Last chapter is then dedicated to diverse views on mormons by traditional churches in Czech Republic. It also tries to summarize arguments on my primary theme.

Key words:

The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, Mormons, denomination, christianity

OBSAH

Úvod.....	10
1. Postava zakladatele CJKSpd Josepha Smitha.....	13
1.1. Život Josepha Smitha	13
1.2. Joseph Smith, jeho politické ambice, jeho smrt.....	15
1.3. Legenda o nalezení zlatých desek	17
1.4. Vývoj CJKSpd v USA	20
1.4.1. Exodus.....	21
1.5. Stručné nastínění vývoje CJKSpd v ČR	23
2. Mormonská literatura.....	25
2.1. Kniha Mormonova	25
2.2. Kniha Nauk a smluv, Drahocenná perla	27
2.3. Postavení Bible a Knihy Mormonovy.....	30
3. Typologie možných přístupů k CJKSpd.....	32
3.1. Sympatizující badatelé	32
3.1.1. Jon Krakauer	32
3.1.2. Jana Shipssová	33
3.2. Badatelé snažící se zůstat neutrální.....	34
3.2.1. Zdeněk Vojtíšek	34
3.2.2. J. Gordon Melton	35
3.3. Negativně zaměřeni badatelé	36
3.3.1. Bob Larson	36
3.3.2. Ronald Enroth	37
3.3.3. Tomáš Novotný.....	38
4. Průběh registrace mormonů na Slovensku.....	40
4.1. Reakce na registraci mormonů.....	40
5. Jsou mormoni křesťané.....	45

5.1.1.	Mormonské sebe pojetí	45
5.2.	Postoje ostatních denominací v ČR	48
5.2.1.	Církev Bratrská	48
5.2.2.	Bratrská jednota baptistů.....	50
5.2.3.	Římskokatolická církev.....	52
	Závěr	54
	Bibliografie	57
	Přílohy	60

Úvod

Na začátku 19. století na americkém kontinentu vznikaly nejrůznější malé náboženské skupinky. Většinou šlo o společenství hlásící se ke svým protestantským kořenům, jelikož je zakládali především angličtí přistěhovalci. Jednou z těchto skupin byla i Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů, která se stala celosvětovým fenoménem. Na rozdíl od většiny těchto nových náboženských skupin nezanikla spolu se smrtí svého zakladatele. Naopak postupně se rozšířila po celém světě.

Pojem „mormoni“¹ je znám široké veřejnosti. Také proto jsem si pro téma mé bakalářské práce vybrala právě toto náboženské společenství. Velmi mě fascinuje především mormonská historie. A také fakt, že se mormonům podařilo z americké menšinové náboženské skupiny rozrůst v jednu z nejrychleji rostoucích náboženských skupin na světě.

Ve své práci se zamýšlím nad otázkou, zda můžeme Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů považovat za křesťanskou denominaci či nikoliv. Nejprve je nutné vymezit křesťanství. Zde se opírám o několik definic, které jsem se pokusila shrnout, tak aby vyhovovaly mé práci. I. O. Štampach definuje křesťanství jako: „*V případě křesťanství je kritériem vztah k Ježíši Kristu. Všechny ty, pro něž je centrální postavou náboženství a života, lze pokládat za křesťany.*“² V Biblickém slovníku je slovo křesťan vysvětleno jako přijetí původně, přezdívky „křesťan“. Lidé se stali nositeli tohoto označení, protože obsahovalo jméno jejich Vykupitele.³ Pokusím se definice ještě rozšířit o další důležité znaky. Těmi jsou autorita Bible, život dle evangelia, Svatá Trojice i uspořádání v hierarchicky řazenou organizaci.

V první kapitole se zabývám historií této církve. Pohnutky Josepha Smitha, které ho vedly k založení církve. K nastínění charakteru osoby

---

¹ Pojem „mormoni“ je odvozen od jedné z kanonických knih Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů, Knihy Mormonovy. Tato kniha je pojmenovaná po legendárním prorokovi.

² Štampach, Odilo Ivan, *Přehled religionistiky*. Praha : Portál, 2008. s. 106.

³ Nový Biblický slovník *Nový Biblický slovník*. J.D.Douglas, Alena Koželuhová. Praha : Návrat domů, 2009. s. 537-538.

Josepha využívám popisu mormonské historičky Faw Brodiové v knize od Jona Krakauera (Ve jménu nebes). Jde sice o publikaci novináře, ale postava Josepha je zde velmi dobře popsána. Dále se držím knihy od I. Shippsově (Mormonism). I když je to starší kniha, kvalitně zde autorka líčí především mormonské spisy, které cituje v originálu. Čímž velmi dobře čtenáři ukazuje dobovou situaci a především atmosféru. Využívám i knihy českého autora Tomáše Novotného (Mormoni a Děti Boží). Především k ukázce Smithových politických ambicí a také mormonské legendy nalezení zlatých desek. Zde také uvádím citace z Knihy Mormon.

Dále Přiblížím situaci a vývoj v USA. Jelikož sčítání lidu z roku 2001 mi nepřijde aktuální, použila jsem statistické údaje přímo z Ústředí mormonské misie v Praze. Díky tomu mohu přiblížit současné počty věřících této skupiny v České republice.

V další kapitole představím mormonskou literaturu, Knihu Mormonovu, Knihu Nauk a smluv, Drahocennou perlu a také Bibli. Na základě několika rozhovorů s vedením pobočky v Hradci Králové i mormonských misionářů ukazují postavení Bible vedle ostatní literatury, který tvoří mormonský kánon. Její důležitost především pro misionáře. Pozornost věnuji i problematice srovnání Bible s Knihou Mormonovou.

Pro účely mé práce jsem vytvořila jednoduchou typologii, na základě které jsem rozřadila možné přístupy k mormonům. Konfrontuji několik významných badatelských osobností s přístupy některých kontroverzních autorů jako je Bob Larson či Ronald Enroth nebo novinář Jon Krakauer, který přímo s mormony vyrůstal. Také proto je jeho pohled na tuto náboženskou skupinu velmi specifický.

Uvedenou typologii se snažím rozvíjet i v následující podkapitole, kde se zabývám procesem získání registrace Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů na Slovensku. Průběh registrace v České republice nedoprovázel téměř žádný zájem z řad veřejnosti ani ostatních církví, proběhla bez povšimnutí. Na Slovensku byla situace velmi odlišná, také díky místnímu zákonu o registraci církví, který vyžaduje k platné registraci dvacet tisíc podpisů členů daného společenství. Slovenská veřejnost se

velmi bouřlivě zapojila do protikampaně. Tím mohu ukázat možné přístupy přístupů k mormonům v praxi. Uvádím zde rozhovor s vedoucím misie v Hradci Králové, který se osobně účastnil registrace na Slovensku.

Mým hlavním cílem je shromáždění dostatečného počtu argumentů, které by svědčili pro mormony jako křesťany. Hlavním důvodem pro jejich vyřazení jsou věroučné rozpory u pojetí kánonu. Jelikož u nich kánon není a nebude nikdy zcela uzavřen. Další velkou odlišností je pojetí Boží Trojjedinosti, která je chápána doslovně jako tři samostatné osoby Otec, Syn a Duch Svatý. Díky těmto hlavním dvěma věroučným problémům nejsou mormoni z pohledu římských katolíků bráni jako křesťané. Já se snažím ukázat, že skutečnost, že se zabývají a obhajují svou křesťanskost, je také jedním znakem křesťanství. Vždyť právě křesťané se po celou dobu svého vývoje zabývají pravostí své nauky. Po staletí se mezi nimi vedou debaty co je to pravé „nejkřesťanštější“. Je zde dána velmi tenká linie a cokoliv ji překračuje, je označeno za herezi. Jako ukázkou mormonských debat na toto téma využívám záznamů z generálních konferencí v Salt Lake City uveřejněné v mormonském časopise Liahona.

V poslední kapitole svou teorii konfrontuji s rozhovory vedenými s členy některých křesťanských denominací v České republice. Pokládám jim otázky po smyslu náboženství a křesťanství vůbec. Snažím se tím ucelit čtenáři možné pohledy na mormony.

Studium této náboženské skupiny mě obohatilo především při setkávání se s jednotlivými členy. Vyzkoušet si metody v praxi bylo velkou zkušeností. Zároveň jsem měla možnost podrobit svůj počáteční názor kritice a pokusit se zamyslet se nad svou vlastní zaujatostí, která je dána kulturním prostředím kde žiji.

1. Postava zakladatele CJKSpd Josepha Smitha.

V této kapitole představuji postavu Josepha Smitha, zakladatele CJKSpd.⁴ Přibližuji také jeho politické ambice při kandidatuře na prezidenta USA. Stručně popíši „legendu o nalezení zlatých desek“. Dále se zabývám vývojem mormonů v Americe i jejich počátky v České republice.

1.1. Život Josepha Smitha.

Joseph Smith se narodil 23. prosince 1805 v Zelených horách ve státě Vermont. Jeho otec, Jeseph Smith starší, byl farmář. Nová Anglie v té době procházela rozsáhlou hospodářskou krizí a po celé dětství Jesepha mladšího provázela chudoba.

Matka Lucy Mack Smithová se věnovala zejména mysticismu.⁵ Je zřejmé, že náboženské sklony v něm vyvolala právě jeho matka. Dalším faktorem, který sehrál svou roli, byla doba, ve které Smith vyrůstal. Po revoluční válce amerických kolonií za nezávislost otřásalo novou republikou období duchovních zmatků, kdy velká část obyvatelstva považovala zavedené církve za neživotaschopné. Ve Spojených státech proběhla vlna náboženských experimentů.

„Ve městech i na venkově pokračovalo přenášení tradic a zvyků těch evropských národů, ze kterých přicházely hlavní proudy přistěhovalců.

Církve zaplavovaly obyvatelstvo spoustou náboženské literatury, zasahovaly do životů rodin a na jejich základě byly organizovány společenské styky.“⁶

---

⁴ CJKSpd znamená celý název Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů, rozhodla jsem se jí užívat především pro zkrácení a lepší přehlednost.

⁵ KRAKAUER, Jon. *Ve jménu nebes : Příběh nelítostné víry*. Praha : Columbus, 2005. Druhé velké probuzení, s. 71.

⁶ NAVRÁTIL, Jan. *Stručné dějiny USA*. Praha : Svoboda, 1984. Hlavní rysy kulturního vývoje, s. 90-91.

Zmíněná charakteristika dobové situace dokresluje, v jakém prostředí se Joseph nacházel. Při zakládání jeho náboženské skupiny hrála doba velkou roli.

Josepha Smitha velice přitahovaly otázky po smyslu života. Často prý přemýšlel o nově vznikajících náboženských skupinách. Hledal která z nich je ta pravá. Především díky své povaze, na tehdejší dobu velmi pěknému zevnějšku, se stal charismatickým vypravěčem, kterého muži i ženy považovali za mimořádně zajímavého.⁷ Smith se také zajímal o magii, kterou údajně využíval k hledání pokladů. Což bylo v té době velice populární. Okolí Palmyry bylo plné starých indiánských hrobů, které často skrývaly nejrůznější místy i zlaté předměty.⁸ Není proto žádný div, že se Joseph velice snažil přijít na způsob jak zbohatnout a vymanit se tím z chudoby.

Podle Fawn Brodiové, autorky Josephova životopisu, se této člověk vyznačoval přitažlivým fyzickým vzhledem:

„Byl velký, silný a podle běžných měřítek velice pohledný s výjimkou nápadného orlího nosu. Velké modré oči mu lemovaly fantasticky dlouhé řasy, díky jimž se jeho pohled zdál tak trochu nevyzpytatelný a tajemný. Když mluvil s patřičným zápalem, odkrvil se mu obličej, jenž tak získal hrozivý, až nápadně bledý nádech. Nebyl to obyčejný muž.

Joseph při svých proslovech k davu dokázal mluvit způsobem, který každému přinášel pocit, že se prorok obrací právě na něho. Nejspíš uměl pochopit duchovní potřeby svých svatých – nejniternější naděje, bolesti a touhy celé obce – a jeho kázání pak ve všech směrech dokonale rezonovala s osobními tužbami všech přítomných.“⁹

---

⁷ KRAKAUER, Jon. *Ve jménu nebes : Příběh nelítostné víry*. Praha : Columbus, 2005. Druhé velké probuzení, s. 73.

⁸ NOVOTNÝ, Tomáš. *Mormoni a Děti Boží*. Praha : Votobia, 1998. Joseph, s. 8.

⁹ KRAKAUER, Jon. *Ve jménu nebes : Příběh nelítostné víry*. Praha : Columbus, 2005. Nauvoo, s. 118-120.

Na mormonské historičce Fawn Brodiové je velice patrná fascinace Josephem. Tento popis je sice citově zabarvený, ale velice dobře vykresluje vztah věřících ke Smithovi.

Narůstající úspěch jenom dál posiloval jeho smělost a vitalitu. Radost ze života, jež z něj vyzařovala, neomylně vyvolávala u jeho vlastních lidí pocit bohatosti žití. Otrocky a oddaně jej následovali, už jenom kvůli tomu, aby se mohli ohrát v záři jeho přítomnosti. Pracovali pro něj, modlili se za něho a přinášeli neuvěřitelné oběti, aby splnili jeho příkazy. Byli přesvědčeni, že je Božím prorokem, ale protože jej milovali také jako člověka. Dokola si vyprávěli historky o jeho štedrosti a láskyplnosti, o tom, jak u svého stolu velkoryse nasýtil místní chudé, jak hostí přátele i nepřátele. Byl srdečný a přátelský ke všem příchozím a ke svým přátelům nesmírně loajální.¹⁰

Lze tedy říci, že postava Josepha Smitha byla pro mormony zásadní. Tento charizmatický vůdce sice tragicky zemřel, ale jeho odkaz žije dál. Praxe, které Smith sepsal, respektují jeho následovatelé dodnes.

1.2. Joseph Smith, jeho politické ambice, jeho smrt.

Samostatnou kapitolou jsou Smithovy politické ambice. Jelikož si byl zřejmě natolik jistý sám sebou, oznámil v lednu 1844, že bude kandidovat na funkci prezidenta Spojených států. Jeho oponenty byli Henry Clay, demokrat James K Polk a James G. Birney ze Strany svobody. Joseph pojal svou roli velice vážně. Poslal 586 svých nejschopnějších misionářů, mezi nimi bylo i deset členů Kvora Dvanácti,¹¹ do všech šestadvaceti států a

---

¹⁰ KRAKAUER, Jon. *Ve jménu nebes : Příběh nelítostné víry*. Praha : Columbus, 2005. Nauvoo, s. 118-120.

¹¹ Kvórum dvanácti apoštolů je součástí mormonského vnitřního církevního uspořádání. V čele církve je prorok, dále dva rádci a dvanáct apoštolů. K tomuto tématu se vracím v druhé kapitole „Mormonská literatura“. Pro větší upřesnění v přílohách přikládám ještě podrobnější vysvětlení.

wisconsinského teritoria, aby tam získali podporu pro jeho zvolení do nejvyššího úřadu země.¹²

Pohnutky pro kandidaturu mohly být různé, ale zřejmě šlo i o vytvoření bezpečného prostředí pro mormony. Jelikož útlaky ze strany ostatních lidí byly stále narůstající, chtěl Smith zřejmě vydobýt pro své druhy dobré postavení.

„Ovšem ještě více než ambice Josepha Smitha hrál roli v napětí s okolím společnosti fakt, že mormoni na místech, kam přišli, početně převýšili dřívější osadníky a na volená místa zastupitelů prosadili své kandidáty. To zřejmě ostatní obyvatele děsilo. Je také třeba vzít v úvahu, že mormonští muži, samozřejmě ozbrojení stejně jako jiní osadníci, tvořili bojové jednotky a konflikty s nemormonskými obyvateli snadno přerůstaly do vážných bitev. Situace byla velice napjatá.“¹³

Smith s dalšími jedenácti věřícími obviněnými ze zničení tiskárny, byl vydán úřadům. Deset mormonů držených ve vazbě složilo kauci a mohli odejít. Joseph spolu s dalším mormonem, byli obviněni z velezrady a vsazeni do místního vězení. V červnu, při návštěvě jejich duchovního Johna Taylora a Willarda Richardse, se před věznicí shromáždilo asi stodvacetpět členů domobrany ze silně protimormonsky orientovaného města Warsaw.

Těmto útočníkům se podařilo dostat do věznice, proniknout až k cele Josepha a jeho druhů, vypáčili dveře a začít do vězňů střílet. John Tylor byl zasažen, ale zachránil si život tím, že ležel nehybně na zemi. Joseph se pokusil zachránit výskokem z okna, ale ještě než to stačil udělat, zasáhla ho doslova sprška několika kulek. Padl na zem již mrtvý.¹⁴

---

¹² KRAKAUER, Jon. *Ve jménu nebes : Příběh nelítostné víry*. Praha : Columbus, 2005. Nauvo, s. 116.

¹³ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Mormoni a jejich cesta k denominaci: Vývoj od společenského zavržení k uznání. *Teologická reflexe*. 2002, 7, s. 50-65.

¹⁴ KRAKAUER, Jon. *Ve jménu nebes : Příběh nelítostné víry*. Praha : Columbus, 2005. Zásada, s. 138.

Den 27. Června 1844 si mormoni z celého světa uložili do paměti, připomíná jim smrt jejich velkého a milovaného proroka. Joseph Smithovi bylo tehdy třicet osm let.

Na rozdíl od Smitha Tylor těžká zranění, jež utrpěl ve vězení Carthage, přežil, a později se stal třetím prezidentem církve a prorokem, když v roce 1877 nastoupil po Brigham Youngovi. O devět let později přijal bouřlivě diskutované zjevení, v němž mu Bůh potvrdil správnost zásady plurálního manželství.¹⁵

V současné době není tato nauka praktikována. Stalo se z ní ale jakési poznávací znamení mormonů. Veřejnost, zřejmě díky neinformovanosti, si tuto církev vybavuje právě v souvislosti s plurálním manželstvím. Členové CJKSpd mají ale každý jen jednu ženu a ctí samozřejmě zákony daného státu, ve kterém žijí. Pro příklad mohu uvést, že když jsem vedla rozhovor s katolickým farářem, sám řekl „Vím, že dříve praktikovaly polygamní manželství. Doufám, že dnes už tomu tak není.“ Vyjádřil tím své obavy z této nauky s lehkou ironií. Také zde vidím spíše nezájem o bližší seznámení.

1.3. Legenda o nalezení zlatých desek.

Legenda o nalezení zlatých desek, je velice známá, ale považuji za užitečné ji ve své práci použít. Pro mormony je opravdu důležitá.

Jedné podzimní noci roku 1823 – tehdy bylo Josephovi sedmnáct let. Jeho ložnici naplnilo nadpozemsky krásné světlo a objevil se v ní anděl, jenž se představil jako Moroni a vysvětlil, že byl seslán Bohem. Přišel, aby Josephovi řekl o svatých textech napsaných na zlatých deskách, které byly před čtrnácti sty lety zakopány pod kamenem na nedalekém úbočí kopce.

---

¹⁵ KRAKAUER, Jon. *Ve jménu nebes : Příběh nelítostné víry*. Praha : Columbus, 2005. Carthage, s. 137-139.

Anděl chlapce varoval, že o deskách nesmí s nikým dalším mluvit ani se nesmí snažit se jimi obohatit či se je dokonce pokusit okamžitě vyzvednout. Příští ráno došel Joseph ke kopci, který se mu ve vizi zjevil, rychle našel příslušný kámen a začal pod ním kopat, až objevil skříňku vytvořenou z pěti plochých kamenů spojených jakousi maltou. Uvnitř se nacházely zlaté desky.

Uvnitř byl svatý text „napsaný na zlatých deskách a podávající zprávu o původních obyvatelích kontinentu“, který byl na kopci ukryt čtrnáct set let. Vyryté písmo bylo egyptské a stránky byly sepnuté do jednoho svazku tak, že každou z nich procházely tři kroužky. Tloušťka všech stránek, položených k sobě, činila asi šest palců.

Joseph desky vzal a spěchal s nimi domů. Později devatenáct svědků dosvědčilo, že zlatou knihu vidělo, osm z nich společně přísahalo v prohlášení vytištěném v Knize Mormon.¹⁶

---

¹⁶ Svědectví uvedená v Knize Mormon: „Svědectví: Budiž známo všem národům, pokolením, jazykům a lidem, ke kterým toto dílo přijde: Že jsme my, milostí Boha Otce a Pána našeho Ježíše Krista, viděli desky, které obsahují tento záznam, jenž je záznamem lidu Nefiova, a také Lamanitů, bratří jejich, a také lidu Jaredova, který přišel od věže, o které se hovoří. A my také víme, že byly přeloženy darem a mocí Boží, neboť jeho hlas nám to oznámil, protože víme s jistotou, že toto dílo je pravdivé. A také svědčíme, že jsme viděli rytiny, které jsou na těchto deskách, a byly nám ukázány mocí Boží a nikoli lidskou. A prohlašujeme slovy rozvážnosti, že anděl Boží sestoupil s nebe a přinesl tyto desky a položil nám je před oči, abychom je spatřili a viděli je, i rytiny na nich, a my víme, že je to milostí Boha Otce a Pána našeho Ježíše Krista, že jsme je spatřili, a vydáváme svědectví, že tyto věci jsou pravdivé. A je to v očích našich podivuhodné. Nicméně hlas Páně nám přikázal, abychom o tom vydali svědectví, protože abychom byli poslušní přikázání Božích, vydáváme svědectví o těchto věcech. A víme, že když budeme věrni Kristu, zbavíme šat svých krve všech lidí a budeme shledáni bez poskvrny před soudcovskou stolicí Kristovou a budeme s ním věčně dlít v nebesích. A čest budiž Otcí i Synu i Duchu Svatému, což jest jeden Bůh. Amen. – svědectví tří svědků – Oliver Cowdery, David Whitmer, Martin Harris

„Svědectví 8 svědků: „Budiž známo všem národům, pokolením, jazykům a lidem, ke kterým toto dílo přijde: Že Joseph Smith ml., překladatel tohoto díla, nám ukázal desky, o kterých se hovoří a který mají vzhled zlata, a kolik listů jmenovaný Smith přeložil, tolik jsme jich měli ve svých rukou, a také jsme na nich viděli rytiny, a všechny mají vzhled starobylé práce a pečlivého opracování. A vydáváme slovy rozvážnosti o svědectví o tom, že jmenovaný Smith nám je ukázal, neboť jsme je viděli a potěžkali a víme s jistotou, že jmenovaný Smith má desky, o kterých hovoříme. A dáváme svá jména světu, abychom dosvědčili světu to, co jsme viděli. A my nelžeme, necht' o tom vydává svědectví Bůh. Svědkové – Christian Whitmer, Jacob Whitmer, Peter Whitmer ml, John Whitmer, Hiram

Text byl ovšem psán exotickým, dávno mrtvým jazykem, nazvaným „reformovaná egyptština“.

„Chceme-li porozumět situaci, ve které se Joseph Smith nacházel, musíme mít na paměti dobu, ve které žil. Konec 18. století byl dobou Napoleonovy návštěvy v Egyptě. Obelisky a umělecká díla, jež přinesl od bájněho Nilu, podnítli zájem světa. Každý v té době věděl něco o Egyptě - ale nikdo nevěděl příliš mnoho, protože tajemný starobylý jazyk hieroglyfů byl zamčenými dveřmi.“¹⁷

Hieroglyfy byly rozluštny až po nalezení Rosettské desky, která vědci Jeanu F. Champollionovi nakonec umožnila jejich dešifrování. K zveřejnění tohoto významného objevu došlo až po jeho smrti v roce 1832.¹⁸

Moroni dal údajně Josephovi také soubory „překladačů“, což byly Bohem obdařené brýle, které umožnily tomu, kdo je nosil, podivnému písmu porozumět. Pomocí těchto magických skel začal Joseph dokument dešifrovat. Svůj překlad diktoval susedovi, Martinu Harrisovi, jenž fungoval jako jeho písař. Po dvou měsících usilovné práce dokončili překlad prvních 116 stránek.

Po dokončení práce se však Harrisovi podařilo všech 116 stránek ztratit. V září roku 1828, poté co se Joseph usilovně modlil a kál, moroni desky zapůjčil znovu, a tak mohly opět začít překládat.

V průběhu druhé etapy překládání pracoval horečnatým tempem, kdy zvládl v průměru 3500 slov denně. Na konci června 1829 bylo dílo dokončeno. Joseph vzal rukopis k vydavateli místních novin Wayne Sentinel, vycházejících v Palmyře, a požádal jej, aby vytiskl a svázal pět tisíc exemplářů. To bylo u knihy vydávané neznámým člověkem ve vlastním nákladu ohromné číslo, naznačující, jak velká měl Joseph očekávání ohledně jejího přijetí veřejností.

Page, Joseph Smith st. Hyrum Smith, Samuel H. Smith.“ *Knihy Mormonova : Další svědectví o Ježíši Kristu*. Německo : Intellectual Reserve, 2004. 46-59 s.

¹⁷NOVOTNÝ, T. *Mormoni a Děti Boží*. Praha : Votobia, 1998. Joseph, s. 8-9.

¹⁸NOVOTNÝ, T. *Mormoni a Děti Boží*. Praha : Votobia, 1998. Joseph, s. 9.

O devět měsíců později, kdy byl překlad dokončen, začaly tiskařské stroje chrlit knížku o 588 stranách, jež se hned objevila na pultě vydavatelovy prodejny v Palmyře. Šestého dubna 1830, po týdnu a pár dnech, Joseph formálně ustavil církev, kterou dnes známe pod jménem Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů. Jejím základním písmem, se stal překlad zlatých desek, nesoucí název *Knihy Mormonova*.¹⁹

Legenda působí jako báje, mýtus. U mormonů se tiší samozřejmě velké autoritě. Není divu, tím že Smith propojil dějiny izraelitů s dějinami starých indiánů, dal lidem, americkým přistěhovalcům pevné místo, kořeny, které hledaly. V očích společnosti byli mormoni podivíni, kterých se spíše bály. Odsuzovali je. Rozpory mezi společností a mormony vznikly už při samém vzniku této církve. Největší napětí mezi americkou společností probíhalo v letech 1844-1847. Tehdy se spory natolik vyhrotily, že se členové církve rozhodli k opuštění americké společnosti. Nebylo možné dále uprostřed ostatních Američanů žít.

Použiju úryvek z knihy od Jana Navrátila. Ve své publikaci líčí náhled společnosti na mormony. *„Jako největším extrémem se projevilo náboženské hnutí mormonů, které se stalo dokladem, jak ve jménu víry je možno vykořisťovat neuvědomělou chudinou a zneužívat jejího úsilí o lepší životní podmínky. Mormonská církevní hierarchie zavedla tvrdý režim, který zasahoval do všech stránek života prostých příslušníků, a rozhodovala o osudech mladých lidí.“*²⁰

1.4. Vývoj CJKSpd v USA.

Snažím se přiblížit vývoj putování mormonů, které bývá často označováno jako „Exodus“. V místě svého vzniku se mormonů od počátku

---

19 KRAKAUER, Jon. *Ve jménu nebes : Příběh nelítostné víry*. Praha : Columbus, 2005. Druhé velké probuzení, s. 70-78.

20 NAVRÁTIL, Jan. *Stručné dějiny USA*. Praha : Svoboda, 1984. Hlavní rysy kulturního vývoje, s. 90-91.

nesetkávali s příliš pozitivním přijetím, spíše naopak. Provázeli je časté střety s ostatními obyvateli.

„V důsledku mnohých krachů bank, velké nezaměstnanosti a jiných problémů se vedle očekávání velké budoucnosti a rozvoje tvořila i atmosféra nestability a nejistoty. To dalo vznik pokusům o únik. Skoro se zdá, jako by se vždy, když se začíná společnost nově rozvíjet, našly skupiny těch, kteří tomuto vývoji nestačí a unikají do náhradních uzavřených skupin. Jsou to též léta mnohých pokusů o utopické komunity.“²¹

Totéž se dá aplikovat i na mormonismus, protože původní mormoni byli nejspíše muži a ženy, kteří se cítili vytěsnění z rychle se měnící společnosti. Lidé na okraji, poztráčení při materiálním růstu a společenském vývoji své oblasti. V novém náboženství našli bezpečí a řád.²²

1.4.1. Exodus.

Období po vzniku mormonského hnutí a jeho následné putování z Nauvoo do města (současný název) Salt Lake City bývá označován jako „Exodus“.

„Po celou první epochu své existence (1830-1844) nebyly skupiny mormonů schopny najít místo, v němž by napětí v okolní společnosti dříve či později nevedlo k jejich vyhnání. Zvlášť bolestivé musely být odchody z Kirtlandu (1838), místa, kde byl postaven první chrám, z několika míst ve státu Missouri (1838), kam jiní mormoni odešli budovat Sion, a nakonec i Nauvoo, v němž se spojila kirtlandská a missourská skupina, aby vybudovaly výstavní město. I to ovšem po zabití proroka Josepha Smitha začali opouštět, až v roce 1846 museli odejít všichni.“²³

Na putování mormonů, které se často označuje jako „exodus“, je patrný odkaz na starozákonní tradici, odkaz na pouť izraelitů z Egypta. I

---

²¹NOVOTNÝ, Tomáš. *Mormoni a Děti Boží*. Praha : Votobia, 1998. Joseph, s. 10-15.

²²NOVOTNÝ, Tomáš. *Mormoni a Děti Boží*. Praha : Votobia, 1998. USA 1830-1968, s. 42.

²³VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Mormoni a jejich cesta k denominaci: Vývoj od společenského zavržení k uznání. Teologická reflexe*. 2002, 7, s. 50-65.

mormoni mají své pronásledovatele stejně jako bibličtí praotcové. Také trpí útrapami na cestách, spousta jejich členů umírá. Nakonec se usadili v dnešním Salt Lake City.

„Prožili i masakr v Missouri na místě zvaném Haun's Mill, kde roku (1838) útočníci nahnali přes třicet mormonských mužů a chlapců do roubeného stavení a stříleli otvory mezi rámy. Poté co bylo mormonům zřejmé, že po smrti jejich zakladatele je čeká další vyhnání z milovaného Nauvoo, se odhodlali k zoufalému pokusu o definitivní rozchod s tehdejší americkou společností.“²⁴

Sami mormoni se považují za potomky izraelských kmenů. V jejich nauce jsou ale patrné i novozákonní odkazy. Například při uspořádání své církve „Kvórum dvanácti“²⁵ můžeme najít i další příklady.

Za zlom ve vývoji nového náboženského směru mormonů je proto možné považovat okamžik sporu o stavbu železnice. V tomto sporu se mormonská obec ocitla roku 1868, kdy na mormonské území dorazila z východu železnice. Tehdy již patnáct let probíhala nesmírně náročná stavba chrámu. Na jedné straně sporu stáli mormoni, kteří byli ochotni přerušit práci na chrámu a pomoci firmě Union Pacifik dokončit stavbu železnice. Na druhé straně sporu stáli ti mormoni, kdo spolupráci na železnici odmítali jako zradu svého poslání. Prezident Young rozhodl spor ve prospěch spolupráce se železniční společností a roku 1869 se na území mormonů setkaly dvě větve železnice, budované z východu i ze západu. Jak pravá současná příručka mormonských dějin, „pro mormony to znamenalo konec izolace.“

„Dnes, za více než 170 let existence mormonské náboženské společnosti, je jasné, že tato společnost přešla z protestního postavení nového náboženského směru, do postavení denominace, která ač teoreticky nadále vylučná v praxi akceptuje jiná náboženství a je také většinovou

---

²⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Mormoni a jejich cesta k denominaci: Vývoj od společenského zavržení k uznání. *Teologická reflexe*. 2002, 7, s. 50-65.

²⁵ Kvórum Dvanácti apoštolů samozřejmě není dané náhodou, jedná se o zřejmý odkaz na dvanáct Ježíšových apoštolů.

společností plně akceptovaná. Z naznačeného vývoje mormonské společnosti vyplývá, že procesem denominace v pluralitním prostředí prochází i ten nový náboženský směr, jenž ve svých počátcích vyřazoval mimořádně vysokou míru napětí s většinovou společností. Namísto ostré výlučnosti vůči křesťanským církvím a bojovného protestu proti americké společnosti, tak typickým pro tento nový náboženský směr v 19. stol., se již několik posledních desítek let mormoni viditelně snaží demonstrovat „Jak jsou normální, spořádaní a snad také křesťanští.“²⁶

Zdeněk Vojtíšek výstižně vyjádřil vývoj mormonů v USA. Jeho článek zde uvádím také kvůli objasnění procesu, kterým mormoni i jiné nové náboženské skupiny procházejí. Postupný vývoj, který v případě CJKSpd je pozitivní. Tedy řečeno již v názvu článku slovy Z. Vojtíška: „Vývoj od společenského zavržení k uznání.“

1.5. Stručné nastínění vývoje CJKSpd v ČR.

Využiji zde přílohy Tomáše Novotného, ve své knize „Mormoni a Děti Boží“ uvádí tuto stručnou historii mormonů v České republice. V závěru jí doplním současnými počty věřících v České republice.

První misionář, který přišel v roce 1884 (podle jiných mormonských pramenů v roce 1883) do Prahy, byl Thomas Biesinger. Ten byl však po krátké době zatčen a vsazen do vězení, odkud byl po 68 dnech propuštěn. Dříve než opustil město, stačil pokřtít jistého Antona Justa, jednoho ze dvou mužů, kteří ho obvinili a svědčili proti němu u soudu.

Další vývoj Církve v našich zemích je spojen se jménem Františky Brodijové, která se svými dvěma dcerami přistěhovala roku 1919 z Vídně do Prahy. Zasloužila se o to, že se v roce 1928, Thomas Biesinger, vrátil a ve své práci zde pokračoval. V příštím roce, kdy byla tato církev uznána

---

²⁶VOJTÍŠEK, Zdeněk. Mormoni a jejich cesta k denominaci: Vývoj od společenského zavržení k uznání. *Teologická reflexe*. 2002, 7, s. 50-65.

úředně, přijíždí i John A Widtsoe, člen Rady Dvanácti Apoštolů. V té době měla církev sedm členů.

Při svém založení měla Církev podle některých mormonských pramenů dvě stě členů, podle jiných pouze deset. V době okupace byli všichni američtí misionáři evakuováni a vedením církve byl pověřen Josef Roubíček. V roce 1946 se misionáři opět vracejí do Československa, ale mohou zde zůstat jen do roku 1950, kdy jsou opět evakuováni. V té době má církev 254 členy. Od této doby až do roku 1989 působí církev v ilegalitě na bázi jednotlivců. Přesto je v roce 1975 ing. Jiří Šnederfler ustaven předsedou Církve v Československu.

V květnu 1989 je podána žádost o registraci, již bylo oficiálně vyhověno v únoru 1991. Misionářské ústředí v Praze bylo však ustanoveno již v červenci 1990.²⁷

V současnosti působí CJKSpd celkem ve dvou okrscích, které čítají 13 poboček v jednotlivých městech. V Praze sídlí centrum Misie. Na konci roku 2009 bylo celkem 2198 člen v české republice.²⁸

Je nutné podotknout, že se mormonům podařilo vymanit z postavení zavrhané menšiny na respektovanou náboženskou skupinu v současné době.

---

²⁷NOVOTNÝ, Tomáš. *Mormoni a Děti Boží*. Praha : Votobia, 1998. Příloha č.3. Přehled dějin Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů v českých zemích, s. 126-127.

²⁸ Využívám informací z Ústředí mormonské misie v Praze.

2. Mormonská literatura.

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů přijímá jako písmo čtyři knihy: Bibli, Knihu Mormonovu, Knihu Nauk a smluv a Drahocennou perlu.²⁹ Hlavním bodem této kapitoly bude stručně představit jednotlivé mormonské knihy. Také se zabývám otázkou, jakou verzi Bible užívá CJKSpd v České republice. Dále jakou autoritu mají obecně písmo v této církvi. V závěru se pokusím srovnat Knihu Mormonovu s Biblií.

2.1. Kniha Mormonova.

Kniha Mormonova je posvátný záznam lidí ve staré Americe a byla vyryta na kovové desky. V knize samotné se mluví o čtyřech druzích kovových desek: Desky Nefiovy, Mormonovy, Eterovy a desky z mosazi přinesené lidem Lehiovým z Jeruzaléma.³⁰

Ke vzniku Knihy Mormonovy uvádí badatel Tomáš Novotný několik možných teorií jejího zrodu. Tyto teorie popisuje ve své knize Mormoni a Děti Boží.

„První teorie je prezentovaná Fawn Brodieovou, která sama byla vychována jako mormon a dokonce byla neteří prezidenta mormonů Davida

---

²⁹Zásady Evangelia . Germany : Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů, 1996. Kapitola 10 Písma, s. 52.

³⁰Zde uvádím úryvek z Knihy Mormonovy. Desky Nefiovy, které byly dvoje: malé desky a velké desky. První se podrobněji věnovaly duchovním záležitostem, službě a učení proroků, zatímco druhé se většinou zabývaly světskými dějinami zmíněných lidí (1. Nefi 9:2-4) Druhé desky Mormonovy, které sestávají z Mormonova zkrácení velkých desek Nefiových s mnoha poznámkami. Třetí desky také obsahovaly pokračování dějin od Mormona a dodatky od jeho syna Moroniho. Desky Eterovy představují dějiny Jareditů. Tento záznam zkrátil Moroni, který sem vložil své vlastní poznámky a připojil záznam k všeobecným dějinám pod názvem "Kniha Eterova". Čtvrté desky z mosazi přinesené lidem Lehiovým z Jeruzaléma roku 600 př. Kr. Obsahovaly "pět knih Mojžíšových,. . . A také záznam o Židech od počátku... k začátku vlády Sedechiáše, krále judského; A také proroctví svatých proroků" (1. Nefi 5:11-13).“ *Kniha Mormonova : Další svědectví o Ježíši Kristu.* Německo : Intellectual Reserve, 2004. 46-59 s.

O. McKaye. Své studium shrnula do knihy s názvem „No Man Knows My History“ (Nikdo nezná můj příběh), za kterou byla exkomunikována z mormonské církve. Závěr Brodieové, přes všechnu kritiku, zní, že Knihu Mormon skutečně napsal sám Smith. Považuje Smitha za génia a rozeného vůdce. Obávám se, že se zde projevuje přece jenom Brodieové mormonský původ. Přesto Brodieová nakonec hodnotí toto základní písmo mormonů jako „podobné spojení folkloru, morálních frází, mysticismu a milenarismu“.³¹

Zmíněnou teorii můžeme považovat za názor člověka, který vyrůstal v duchu mormonismu. Také proto nepochybuje o tom, že Knihu Mormonovu skutečně napsal Joseph Smith. Tímto postojem k mormonům se podrobněji zbývám ve třetí kapitole, kde uvádím svou typologii pro jednotlivé přístupy. F. Brodieovou bych přiřadila do kategorie „Sympatizujících badatelů“.

„Druhou teorií o vzniku Knihy Mormon a tak i celého mormonského hnutí je myšlenka George Arbaugh. Arbaugh rozvíjí teorii, založenou na skutečnosti, že jistý Reverend Solom Spaulding napsal román, ve kterém vysvětluje původ amerických indiánů. Když se přestěhoval do Pensylvánie, předal svůj rukopis místní tiskárně k vydání. Jeden ze zaměstnanců měl přítele jistého Rigdona, který se často potloukal po tiskárně. Když došlo k tomu, že se rukopis ztratil, byl z krádeže podezírán právě Rigdon. Podle Arbaugh Rigdon předal rukopis společně se Smithem a Cowederym a tak vznikla Kniha Mormon. Ta je totiž postavena mj. na tezi, že američtí Indiáni jsou původně Židé, kteří se přeplavili z Palestiny. Arbaugh si je natolik jistý svou teorií, že uvádí Sidney Ringdona jako zakladatele mormonismu a říká, že Smith byl vybrán Ringdonem, aby se stal prorokem.“

„Třetí teorií vysvětlující vznik Knihy Mormon vytvořil Hal Hougey. Hougey ukazuje, že již před vydáním Knihy Mormon existovalo dokonce několik knih, které propagovaly teorii hebrejského původu indiánů. Existovala i řada článků, které mohl Smith znát. Jak uvádí Ropp, podle

---

³¹NOVOTNÝ, Tomáš. *Mormoni a Děti Boží*. Praha : Votobia, 1998. Joseph, s. 10-11.

Smithovy matky, Joseph o tomto tématu mluvil již v roce 1824, tedy několik roků před překladem Knihy Mormon. Během našich večerních hovorů Joseph občas dělal tak zábavné přednášky, jak si jen můžete představit. Popisoval dávné obyvatele kontinentu, jejich oblečení, způsob cestování a zvířata, na nichž jezdili, jejich města, budovy až do nejmenších detailů, jejich způsob válčení, a také jejich náboženské úkony. Zdálo se, že to dělá s takovou lehkostí, jako kdyby strávil celý svůj život mezi nimi.“³²

Názor, že si Smith pohrával s historií indiánů už dříve, může značit například to, že založení církve opravdu nebylo náhodné a naopak o něm již dlouho před tím uvažoval.

Druhá teorie je spíše spekulací. Označení z plagiátorství je častým jevem, který je patrný i v současnosti. Často když někdo přijde s něčím novým a zvláštním, objeví se mnoho dalších lidí, kteří se na něm rádi přiživí. Ať už Knihu Mormonovu napsal kdokoliv, jasné je, že je jedním z velice pozoruhodných děl amerických dějin.

2.2. Kniha Nauk a smluv, Drahocenná perla.

Jedná se o další publikace tvořící mormonský kánon. Na rozdíl od Knihy Mormonovy, se zabývají spíše nařízeními a předpisy upravující život věřících.

„Kniha Nauk a smluv je souborem novodobých zjevení. Tato kniha obsahuje zjevení týkající se Církve Ježíše Krista. Několik oddílů knihy vysvětluje organizaci církve a definuje úřady kněžství a jejich funkce. Další oddíly, například oddíly 29 a 93, vrhají světlo na učení v Bibli.“³³

„Jde tedy o sbírky vidění Josepha Smitha, které mají základní význam pro organizační strukturu mormonské církve i každodenní život

---

³²NOVOTNÝ, Tomáš. *Mormoni a Děti Boží*. Praha : Votobia, 1998. Joseph, s. 10-15.

³³*Zásady Evangelia* . Germany : Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů, 1996. Písma, s. 54.

jejích členů. Již v tomto spise nacházíme vidění, které určuje, že církev bude vedena tzv. žijícím prorokem a jeho dvěma poradci. Žijící prorok je pak považován za toho, kdo předává skutečná poselství od Ježíše pro současnou dobu. O jeden stupeň níže v hierarchii mormonské církve stojí výbor dvanácti mužů, tzv. apoštolové. Dalším organizačním stupněm je pak „Kvórum sedmdesáti“. Nauky a smlouvy také určují dvojí kněžství. Áronovo³⁴, které opravňuje k vykonávání křtu a Melchizedekovo, které kromě jiného opravňuje k udělení Ducha svatého.“³⁵

„Drahocenná perla obsahuje Knihu Mojžíšovu, Knihu Abrahamovu a některé inspirované spisy Josepha Smitha. Kniha Mojžíšova zahrnuje zprávu o některých viděních a spisech Mojžíše, které byly zjeveny proroku Josephu Smithovi v červnu a prosinci roku 1830. Ta objasňuje nauky a učení, které byly ztraceny z Bible, a též poskytuje další informace ohledně stvoření země.“³⁶

V knihách Nauk a smluv a Drahocenné perle jsou obsaženy určité zásady či pravidla, která nejsou úplně typická. Je ale zajímavé, to co říká Tomáš Novotný. Pravidla, kterými se odlišují, nijak své členy neodrazují,

---

³⁴ Kněžství je rozděleno do dvou úrovní. Chlapci procházejí třemi stupni diakona, učitele a kněze v rámci Aronova kněžství (přibližně mezi 12. a 19. rokem), než se stávají „staršími“ v rámci Melchisedechova kněžství. Tito církevní starší se pak mohou stát nejvyšším knězem. Svatí věří, že utrpení a smrt Ježíše odstranily dědičný hřích, jímž bylo lidstvo postiženo kvůli Adamově pádu. Podle kvality jednotlivcovu pozemského života jsou pro spasení určena tři nebe: Celestiální (nebeská) sláva, Terestriální (pozemská) sláva a Telestiální sláva. Celestiální nebe je přístupné pouze ženatým melchidechovským kněžím, jejich manželkám a rodinám, spojeným zvláštními chrámovými obřady. Svatí posledních dnů hovoří o této vyšší formě jako o „oslavení“. Velmi důležitým prvkem mormonismu je víra, že muži a ženy, které spojí chrámový sňatek, jsou „zpečetěni“ na věčnost, a tedy nejen oddáni jeden druhému, „dokud je smrt nerozdělí“, jako je tomu v běžných církvích. Věčné spojení páru Svatých posledních dnů je součástí toho, co nazývají „plán spásy“, tedy cesty od preexistence duší u Boha před tímto životem přes pozemský život až k vlastnímu božství. Vítězství nad smrtí prostřednictvím melchidechovského kněžství, sjednocení rodiny a cesta k věčnému Božství jsou základními pravdami a praktikami mormonismu. Nazývají se „zákony, smlouvy a obřady evangelia“. To také vysvětluje, proč Svatí posledních dnů studují rodokmeny. Genealogie totiž poskytuje údaje pro provádění chrámových obřadů za ty, kdo jsou mrtví a kdo nepatřili k církvi. Žijící Svatí posledních dnů mohou být pokřtěni nebo oddáni za mrtvé, kteří se nacházejí ve světě duchů a musejí se rozhodnout, zda využijí obřady, které se za ně vykonávají. Mrtvým není nic „vnucováno“, protože mormonská zásada samostatného rozhodování a jednání platí stejně pro mrtvé jako pro živé. *Encyklopedie nových náboženství : Nová náboženská hnutí, sekty a alternativní spirituality*. Christopher Partridge. Praha : Knižní klub, 2006. Nová náboženská hnutí, sekty a alternativní spiritualita s kořeny v křesťanství, s. 33-35.

³⁵ NOVOTNÝ, Tomáš. Ježíš přišel do Ameriky. *Dingir*. 2001, 3, s. 14-16.

³⁶ NOVOTNÝ, Tomáš. Ježíš přišel do Ameriky. *Dingir*. 2001, 3, s. 14-16.

naopak spojují celou skupinu ve velmi pevné společenství. Stávají se běžnou součástí.

„Každý způsob jednání má vliv na naše myšlení. A tak vlastně jakákoliv oběť, udělaná na základě učení nějaké náboženské organizace, místo aby člověka od příslušné organizace oddělovala, ho k ní naopak váže. Čím více energie a času někdo položí na oltář příslušného náboženství, tím vázanější se k němu cítí i svou myslí a pocity. Proto také lze říci, že mormonské jídelní předpisy a další předpisy jsou v podstatě nenápadnými nástroji připoutání člověka. Jako příklad může sloužit tzv. Slovo moudrosti, neboli 89., oddíl Nauk a smluv, který je u mormonů hlavním zdrojem zdravotních příkázání. Tam nacházíme všechny jejich důležité zdravotní zákazy a příkazy. I když mormoni zdůrazňují, že toto zjevení bylo dáno jako pozdrav a ne jako příkaz, přesto jsou tyto předpisy velice striktně zachovány.“³⁷

Mormoni jsou známi především díky těmto specifickým nařízením. Od některých praktik se ale postupně upustilo. V současnosti je trend spíš takový, že je na každém, zda bude nebo nebude konkrétní zvyky dodržovat. Například v souvislosti se svým zdravotním stavem nebo zaměstnáním. I tato církev se stále více přizpůsobuje moderní době.

Modernizace se projevuje mimo jiné i u povolání. Církev umožňuje svým členům i například neúčast na svých nedělních shromážděních právě kvůli zaměstnání.

„Vykonávám sice funkci vedoucího misie, ale bohužel nemohu jezdit každý týden na shromáždění. Také díky mé práci burzovního makléře v Praze. Toto povolání samozřejmě vykonávám v souladu s naším učením, nevidím v tom žádný problém.“³⁸

Mormoni už dávno nejsou tací, jak si je představují například někteří katolíci nebo veřejnost.

---

³⁷NOVOTNÝ, Tomáš. *Mormoni a Děti Boží*. Praha : Votobia, 1998. Starší, s. 113-115.

³⁸ Vedoucí misie CJKSpd Ondřej rozhovor (datum), Hradec Králové.

2.3. Postavení Bible a Knihy Mormonovy.

Bible je jedním z písem, které pro své učení používá CJKSpd. Spolu s Knihou Mormon, Drahocennou perlou a Naukami a smlouvami, tvoří jejich kánon. Především pro mormonské misionáře je to nejdůležitější předmět jejich studia. Je tedy otázkou, zda je pro mormony významnější Kniha Mormonova nebo právě Bible.

„Bible stojí u založení Svatých posledních dnů, představuje jedno z důležitých písem. Je také vnímáno jako slovo Boží.“³⁹

Zde je jasně řečena role Bible. Mormoni její význam nijak nepopírají.

„Písma hrají roli naprosto zásadní. Jsou Božím slovem tlumočeným lidstvu prostřednictvím vyvolených Božích proroků. Věříme, že jedním z nejdůležitějších účelů našeho života zde na Zemi je naučit se následovat svým vnitřním i vnějším životem Spasitele. Písma jsou zdrojem informací, inspirace, posily i vedením.“⁴⁰

CJKSpd v české republice používá Bibli Kralickou.“ Používáme překlad podle posledního vydání Kralického z roku 1613“⁴¹

Naopak anglicky mluvící země používají spíše „King James Version“. Také proto, že tento překlad používal i Joseph Smith. Církev netvrdí, že King James Version je perfektní, ale v současné době ji dávají přednost. Jde o verzi z roku 1604-1611, kdy údajně 54 učenců, anglikánů, přeložilo Bibli do angličtiny. Jednalo se už v pořadí o třetí takový překlad.⁴²

---

³⁹LUDLOW, Daniel Hansen. *Encyklopedia of Mormonism : The Story, Scripture, Doctrine, and Procedure of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*. New York : Macmillan Publishing Company, 1992. King James Version, s. 1651.

⁴⁰President církevní odbočky CJKSpd Novotný rozhovor (10.9.2009), Hradec Králové.

⁴¹President církevní odbočky CJKSpd Novotný rozhovor (10.9.2009), Hradec Králové.

⁴² LUDLOW, Daniel Hansen. *Encyklopedia of Mormonism : The Story, Scripture, Doctrine, and Procedure of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*. New York : Macmillan Publishing Company, 1992. King James Version, s. 109.

Pro církve jsou také velmi zásadní vyjádření současných proroků, například na mezinárodních shromážděních, kde aktuálně reagují na současné dění.

„Prorokova nauka není v rozporu s písmi, protože využívá též zdroj duchovní pravdy – zjevení prostřednictvím Ducha Svatého. Podstatné pro každého jednotlivce je to, co jsem již řekl – učit se chápat duchovní pravdy prostřednictvím Ducha a vyhledávat jeho vedení v každodenním životě.“⁴³

Když se pokusím zhodnotit důležitost Písma pro CJKSpd. Kánon pro ně sice není uzavřen, jak jim je často vytýkáno. Bibli ale nijak neznevažují, naopak je pro ně stejně důležitá jako Kniha Mormonova. Jestliže je tedy jedním z velice důležitých znaků křesťanství autorita Bible, mormoni nejsou v rozporu s touto naukou.

---

⁴³ President církevní odbočky CJKSpd Novotný rozhovor (10.9.2009), Hradec Králové.

3. Typologie možných přístupů k CJKSpd.

Snažila jsem se o vytvoření vhodné typologie pro porovnání jednotlivých přístupů k mormonům. Položila jsem si otázku, co pro níže zmíněné historiky, badatele, novináře CJKSpd znamená. V jakém vztahu jsou k této náboženské skupině. Jelikož právě osobní zkušenost hraje velkou roli v hodnocení náboženských skupin obecně. Způsob jakým máme možnost se seznámit s neznámým či zavedeným náboženstvím ovlivňuje naše následné hodnocení. Například u novináře Jona Krakauera jde o jakési vyrovnání se s vlastní minulostí. Vyrůstal a byl obklopen členy této církve. Nehledě na svou zaujatost, snaží se Jon zůstat, v rámci možností, objektivní a ve své knize⁴⁴ vyčerpávat vždy argumenty, které k mezním situacím jednotlivé lidi vedly. Není jen kritickým novinářem. Naopak český badatel Tomáš Novotný je vůči nim naopak velmi skeptický. Ze své pozice katolíka vyjadřuje velké obavy z rozšiřování nových náboženských skupin. S pomocí těchto několika vybraných přístupů mohu čtenáři nabídnout možné pohledy na tuto církev.

3.1. Sympatizující badatelé.

Do této kategorie jsem zařadila autory, kteří o mormonech píšou v pozitivním duchu. Mají s nimi také určitý vztah. Vyrůstali většinou v jejich blízkosti, což ovlivnilo jejich postoj.

3.1.1. Jon Krakauer

Novinář, Jon Krakauer, se zabývá mormonstvím jako fenoménem v USA a především mormonskými fundamentalisty. Jeho práce sice není

---

⁴⁴ KRAKAUER, Jon. *Ve jménu nebes : Příběh nelítostné víry*. Praha : Columbus, 2005. Druhé velké probuzení, s. 71.

vědecká, ale velmi dobře a podrobně nastiňuje situaci CJKSpd v Americe. Jon využívá svých zkušeností s mormony, jelikož vyrůstal v Corvallis ve státě Oregon, což je jedna z velkých komunit CJKSpd. Svým způsobem ho fascinují a přistupuje k nim velmi opatrně. Prozkoumává mormonské texty, kniha je také proložena četnými rozhovory s představiteli církve. Jako novináři se mu daří přicházet i s kontroverzními tématy, především ohledně fundamentalismu. S tímto tématem si ale počíná velmi obezřetně a zešířka vysvětluje podrobnosti a souvislosti, které vedou právě k vytvoření těchto extrémních skupin. Ukazuje, že mají přesah především do historie církve svatých. Nejde tedy o žádné očerňování církve, spíše se snaží čtenáře dovést k tomu, že pravda nebývá vždy jen černobílá.

„Tato kniha vznikla s přáním pochopit podstatu náboženské víry. Jelikož jsem strávil většinu života na Západě ve spokojené společnosti Svatých posledních dnů, rozhodl jsem se její téma zúžit, aby se dalo lépe zvládnout, a věnovat se otázkám víry víceméně z pohledu mormonismu.“⁴⁵

3.1.2. Jana Shippsová

Barnett Jan Shippsová je americká historička specializující se na dějiny Mormonů hlavně od druhé poloviny 20. století až do současnosti. Mormony je velmi respektovaná. Ona byla první nemormon i první žena, kterou zvolili do funkce předsedy historie mormonské asociace Mormon History Association. Její zájem o CJKSpd zřejmě vyvolal fakt, že se svou rodinou žila v Pohanu v Utahu.⁴⁶

Ukazuje paralelu mezi raným křesťanstvím a vývojem mormonismu. Jejich vývoj je velmi podobný. *Nejde o přechodné hnutí. Mormonismus se*

---

⁴⁵KRAKAUER, Jon. *Ve jménu nebes : Příběh nelítostné víry*. Praha : Columbus, 2005. 356 s.

⁴⁶ Shipps. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 10.1.2001, last modified on 26.2.2010 [cit. 2010-05-29]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Jan_Shipps>.

rozvíjí dál. *Mormonství je institulizované organizované v hierarchicky uspořádané společenství.*⁴⁷

Autorka se přiklání k názoru, že jde o nové hnutí inspirované křesťanstvím. Ve své publikaci pracuje s úryvky mormonských textů, ale ponechává je v originále. Tím mnohem lépe nastiňuje dobovou situaci a atmosféru v začátcích mormonství.

3.2. Badatelé snaží se zůstat neutrální.

Zde uvádím badatele, většinou křesťansky založené, kteří si snaží zachovat svou objektivitu. I přes všechno na nich je patrný určitý odstup a kritika.

3.2.1. Zdeněk Vojtíšek

Je jedním ze zakladatelů a mluvčím Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů. Dlouhodobě se věnuje výzkumné, přednáškové a publikační činnosti v oblasti české náboženské scény s důrazem na nová hnutí a společnosti. Vojtíšek ve své encyklopedii zařazuje mormony pod protestantskou větev.⁴⁸ Pro ni je velmi typický niterný vztah s Bohem či důraz na autoritu Písma.

„Charakteristické je pro ně uznávání autority Písma (křesťanské Bible), která převyšuje autoritu církevní tradice, důraz na spásu prostřednictvím pouhé Boží milosti, důraz na osobní víru spíše než na

---

⁴⁷SHIPPS, Jan. *Mormonism : The Story of a New Religious Tradition*. Urbana: University of Ullinois Press : Illinis Books edition, 1985. History as text, s. 41-67.

⁴⁸Slovem protestantismus označujeme způsob vyznání a prožívání křesťanského náboženského života, který krystalizoval během období reformace západní římskokatolické církve v 16. století a který se prosadil v desítkách protestantských církví s reformačními kořeny. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice : Náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha : Portál, 2004. Protestantismus, s. 55.

příslušnost k církvi, zjednodušení liturgie oproti praxi předreformační církve, svátost přijímání Ježíšova těla a krve, vysluhovaná i laikům, pod obojí, odmítnutí mnišství a zvláštního postavení kněží a jejich celibátu.“⁴⁹

K zařazení mormonů právě pod protestantskou větev uvádí:

„Motivací skupin, které tvoří další protestantskou větev 19. století, společenství posledních dnů, nebylo na prvním místě vytvoření nezprostředkovaného vztahu mezi Ježíšem a jako mistrem a křesťany jako učedníky, ale obnova církve před druhým příchodem Ježíše na zem.“⁵⁰

Dále dodává, že právě u mormonů jde o obnovu ve formě zcela nového zjevení, čímž se podle něj velice vzdalují křesťanství.

3.2.2. J. Gordon Melton

Americký religionista Gordon Melton ve své „Encyklopeda of American Religions“ začlenil Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů do skupiny „Letter-day Saints Family“ rodina svatých posledních dnů zahrnuje, Mormony z Missouri, Mormony praktikující polygamní manželství i Utahské mormony.

Ukazuje na velký náboženský rozmach v Americe v 19. století. New Age, hippie a další skupiny udaly směr, jakým se bude náboženství dále vyvíjet. Encyklopedie slouží jako připomínka jeho vnímání toho, co definuje jako „hlavní náboženské skupiny“. Během posledních tří desetiletí se objevují různá „obnovená hnutí“, přicházejí a odcházejí. Například New Age, která oznámila příchod nové éry Víry.⁵¹

---

⁴⁹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice : Náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha : Portál, 2004. Protestantismus, s. 56.

⁵⁰ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice : Náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha : Portál, 2004. Protestantismus, s. 64.

⁵¹ MELTON, J. Gordon. *Encyclopedia of American Religions*. 6. USA : Gale, 1999. Latter-day Saints Family, s. 122-129.

I když se pokouší zdržovat hodnocení jednotlivých náboženských skupin, už samotné zařazení je určitým soudem.

3.3. Negativně zaměření badatelé.

Tito autoři nemají problém zařadit mormony mezi sekty či kulty. Své kritiky zdůvodňují neobvyklými praktikami a také nedostatečným pochopením například Nového zákona. Tento názor uvádí níže zmíněný Bob Larson.

3.3.1. Bob Larson

Larson má k mormonům velmi kritický přístup. Už to, že je řadí mezi sekty a kulty⁵² vypovídá o jeho postoji. Kritizuje knihu Mormon především její vznik. Odmítá jí chápat jako další svědectví o Ježíši Kristu.

„Kdo napsal Knihu Mormon? Bůh, Satan, Smith nebo další smrtelník?“⁵³

Dále upozorňuje na kontroverzní historii CJKSpd. Především na polygamní manželství. Velmi negativně se vyjadřuje v souvislosti s pojetím kněžství u mormonů.

Pro některé mormony je těžké pochopit, že některé z doktrín, špatně přijímané okolní společností, byly změněny na úkor proroků, kteří je hlásali. Aronovo a Melchideselovo kněžství bylo pohlceno kultem Krista. Ne, věčný Bůh Jehova, ale pouze Ježíš může dovést lidi ke spáse. On je zde proto jako

---

⁵² Podle Larsona vše co není křesťanské je kult, jak uvádí ve své knize „*New Book of Cults*“. LARSON, Bob. *New Book of Cults*. Illinois : Tyndale house, 1989. Mormonism, s. 308-317.

⁵³ LARSON, Bob. *New Book of Cults*. Illinois : Tyndale house, 1989. Mormonism, s. 308-317.

další Ježíš a Moroni je falešný anděl.⁵⁴ Autor dodává, že o falešném evangeliu hovoří Apoštol Pavel ve spise „Galatinským“.⁵⁵

Tím Larson jasně ukazuje svůj místy až pohrdavý přístup.

3.3.2. Ronald Enroth

Je profesorem sociologie na Westmont Collage v Santa Barbara v Kalifornii, USA. Je autorem knih o extrémistických sektách a o nebezpečích.

„Zařazení či nezařazení kterékoliv skupiny do této knihy nenaznačuje odsouzení: pokusili jsme se předložit reprezentativní vzorek sekt a nových náboženství, nikoliv vyčerpávající encyklopedii. Čtenáři, kteří si prostudují tyto kulty a sekty, budou moc aplikovat své poznatky na jiné podobné skupiny.“⁵⁶

Enroth řadí CJKSpd mezi nová hnutí a sekty. Na autorovi je patrný kritický pohled jak k mormonům tak i ostatním uvedeným směrům ve své knize. Kritizuje mormonskou nauku. Zabývá se „chybným překladem egyptských hieroglyfů“, které tvoří knihu Abrahamovu. (překládal je Joseph Smith). Dále upozorňuje na chybné pojetí Boží tělesnosti. Tu zde až zesměšňuje. V závěru kapitoly o CJKSpd nabádá mormony k lepšímu studiu Nového zákona.

---

⁵⁴LARSON, Bob. *New Book of Cults*. Illinois : Tyndale house, 1989. Mormonism, s. 308-317.

⁵⁵Úryvek z Bible 1:8.9.55 Jiné evangelium ovšem není, jsou jen někteří lidé, kteří vás zneklidňují a chtějí evangelium Kristovo obrátit v pravý opak. Ale i kdybychom myomy nebo sám anděl z nebe přišel hlásat jiné evangelium než to, které jsme vám zvěstovali, buďž proklet. *Bible : Písmo svaté Starého a Nového zákona Ekumenický překlad*. 1. Praha : Biblické dílo ekumenické rady církví , 1979. 978 s.

⁵⁶ENROTH, Ronald. *Průvodce sektami a novými náboženstvími*. Vyd. 1. Praha : Návrat domů, 1994. Úvod, s. 100-115.

Potom prozkoumejte alternativu - víru v biblického Boha. Přečtěte si Nový zákon, především evangelia. Zjistěte a jasně, jaký je biblický Ježíš. Modlete se, aby vás Bůh vedl k pravdě všude tam, kde se dá nalézt.⁵⁷

Stejně jako Larson, vyjadřuje Enroth svůj negativní postoj. Cíleně se nás snaží přesvědčit o tom, že nejsou křesťané.

3.3.3. Tomáš Novotný

Tomáš Novotný je jedním z hlavních badatelů v České republice zabývajícím se tématem CJKdp. V knize „Přicházejí“ stručně nastiňuje mormonské praktiky a zvyky. Také vyjadřuje jakési obavy ze stále rozšiřujících se nových náboženských hnutí.

Knihu Tomáše Novotného se pokouší nové náboženské vlivy, které v naší zemi získávají stále více půdy pod nohama, systematicky zpracovávat, třídit a ne soudit.⁵⁸

Blíže se zajímá o mormonská písma.⁵⁹ Je na něm patrný spíše skeptický přístup celkově k novým hnutím. Jeho závěry jsou kritické, někdy jeho práce spadá až do kontrakultovní literatury. Naopak v jeho knize „Mormoni a Děti Boží“. Na rozdíl od publikace „Přicházejí“ se v ní snaží být více vědecký. Velice dopodrobna se zabývá zejména písmi mormonů.

Po pečlivém přečtení můžeme ovšem dojít k názoru, že Tomáš Novotný se stále přiklání k názoru, že tyto nové skupiny rozhodně nepatří do křesťanství a je třeba k nim přistupovat obezřetně.

Tyto základní tři typy možných přístupů by se daly aplikovat i na jiné náboženské společnosti. Vždy se objevují lidé, kteří mají z „nového“ obavy,

---

⁵⁷ENROTH, Ronald. *Průvodce sektami a novými náboženstvími*. Vyd. 1. Praha : Návrat domů, 1994. Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů, s. 114.

⁵⁸NOVOTNÝ, Tomáš. *Přicházejí*. Praha : Nakladatelství a vydavatelství Rady Církve bratrské, 1992. Úvod, s. 5.

⁵⁹NOVOTNÝ, Tomáš. *Písma Mormonů : Kniha Abrahamova*. 1. Praha : Oliva, 1995. 12-16 s.

a ti kteří novým pohrdají. Postoj lidí, kteří se s těmito společenstvími setkali osobně a měli možnost je více poznat, bývá daleko mírnější.

4. Průběh registrace mormonů na Slovensku.

V této kapitole sleduji proces registrace mormonů na Slovensku. Především mě zajímají jednotlivé postoje jak ze strany veřejnosti tak i slovenských katolíků. Pro lepší přiblížení situace uvádím rozhovor s misionářem, který se kampaně účastnil osobně.

4.1. Reakce na registraci mormonů.

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů je oficiálně registrovaná v České republice i dalších mnoha zemí po celém světě. V průběhu registrace této církve na Slovensku ale členové narazili na zákon, který jim registraci velmi znepríjemňoval. Jde o zákon, který je špatně postavený a díky tomu diskriminuje nová náboženská hnutí. K řádné registraci je třeba přiložit 20 tisíc podpisů členů dané náboženské skupiny.⁶⁰

Ve své mateřské zemi a na mnoha místech světa jsou svatí posledních dnů považováni za úctyhodnou náboženskou organizaci. Její zvláštní, od tradičního křesťanství značně vzdálená nauka, už nebudí pohoršení, životní praxe už nepřekračuje etické normy a na dramatickou historii se už nevzpomíná. Ve většině Evropských zemí a také v České republice, Polsku či Maďarsku je právní postavení svatých srovnatelné s místními respektovanými domácími církvemi a náboženskými společnostmi. Sto padesát slovenských mormonů rozhodlo anomálii svého právního postavení zrušit. V srpnu a září 2006 se proto rozběhla velká akce.

---

⁶⁰ Dvacet tisíc lidí, kteří se k náboženskému společenství hlásí, je na pětimilionové Slovensko opravdu vysoký počet. Ve dvojnásobně lidnaté České republice stačí k pouhé registraci 300 lidí, k získání zvláštních práv pak jedno promile obyvatelstva, tedy asi 10 tisíc těch, kteří se k tomu danému společenství VOJTÍŠEK, Zdeněk. Špatný zákon kazí dobré mravy. Na Slovensku byla za podivných okolností registrována církev Mormonů. *Dingir*. 2006, 4, s. 116-118.

Zapojili se do ní nejen slovenští mormoni, jejich příznivci, misionáři i bývalí misionáři, ale i misionáři, působící v České republice. Provázeli je emotivní výzvy amerického právníka a zaměstnance lobystické právní kanceláře Jonathona T. Ticheho, který vystupoval i jako právní zástupce slovenských svatých posledních dnů.⁶¹

Zdeněk Vojtíšek ve svém článku uvádí: „*Slovenské zákony, které mají umožňovat registraci nových náboženských společností, jsou špatné. Vůči menším náboženským společenstvím jsou výslovně diskriminující. Zákon 308/191 Zb. „o slobode náboženskej viery a postavenia cirkvi a náboženských spoločností“ byl sice roku 2000 novelizován, ale novelizace se způsobu registrace nedotkla. Platí tedy, že návrh „na registráciu cirkvi, alebo náboženskej spoločnosti sa môže podať, ak sa preukáže, že sa k nemu hlási najmenej toľko plnoletých osôb, koľko ustanovuje všeobecne záväzný právny predpis.(§11).“*

„*Tímto předpisem je druhý zákon, zákon č.192/1992 Zb. „o registrácii cirkví a náboženských spoločností“, v jehož paragrafu se praví: „Cirkev alebo náboženská spoločnosť môžu podať návrh na registráciu, ak preukážu, že sa k nim hlási najmenej dvadsať tisíc plnoletých osôb, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.“⁶²*

Pro nové méně početné náboženské skupiny je téměř nemožné získat tolik podpisů.

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů to zkusila a 18. října registrace dosáhla.

Podpisům měly pomoci letáčky s příjemnými vyjádřeními českého herce a moderátora (rádce misijního prezidenta Yosta) Tomáše Krejčíře nebo slovenského spisovatele Luboše Juríka. Propagační materiály zdůrazňovaly solidaritu křesťanů a svobodu vyznání. Kromě jiného uváděl,

---

⁶¹VOJTÍŠEK, Zdeněk. Špatný zákon kazí dobré mravy: Na Slovensku byla za podivných okolností registrována církev Mormonů. *Dingir*. 2006, 4, s. 116-118.

⁶²VOJTÍŠEK, Zdeněk. Špatný zákon kazí dobré mravy: Na Slovensku byla za podivných okolností registrována církev Mormonů. *Dingir*. 2006, 4, s. 116-118.

že listy mohou podepsat i ti, kdo nejsou členy CJKSpd a dokonce i lidé bez náboženského vyznání.⁶³

Akce vyvrcholila 26. září. Tehdy byl Ministerstvu kultury Slovenské republiky předložen návrh na registraci, k němuž byly přiloženy podpisové archy. Ty obsahovaly dokonce 33 tisíc podpisů. Petiční archy byly uvedeny slovy: „*Podpisy plnoletých osôb s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky podporujúcich registráciu CJKSpd na Slovensku a hlásiacich sa k nej.*“⁶⁴

Mormonů se podařilo přesáhnout požadovaných 20 tisíc podpisů hned o 15 tisíc.

Vedoucí misie v Hradci Králové Ondřej, se této kampaně osobně účastnil. Popisoval mi, jak kampaň probíhala.

„*Šlo nám o získání registrace, nejprve naše církev najala firmu, která pracovala na petici, ale úspěch se nedostavil žádný. Zdálo se nereálné získat tolik podpisů. Pak bylo sezváno asi osmdesát misionářů, mezi nimi jsem byl i já. Byli jsme rozmístěni po celém Slovensku a během tří dnů jsme získali 35 tisíc podpisů, což bylo naprosto úžasné. Lidé na nás někdy stáli i frontu aby mohli podepsat, bylo to hodně masové.*“⁶⁵

Členové CJKSpd se prezentovali jako křesťané a žádali pomoc od ostatních denominací,⁶⁶ což především u Římskokatolické církve na Slovensku nevyvolalo příliš příznivé reakce. I zde je možné aplikovat výše zmíněnou typologii. Přístup ze strany katolických církví byl ovlivněn zřejmě jejich strachem z nového, nebo také z konkurenční církve. Díky čemuž by mohli ztratit některé své členy. Naopak postoj některých mladých

---

⁶³VOJTÍŠEK, Zdeněk. Špatný zákon kazí dobré mravy: Na Slovensku byla za podivných okolností registrována církev Mormonů. *Dingir*. 2006, 4, s. 116-118.

⁶⁴VOJTÍŠEK, Zdeněk. Špatný zákon kazí dobré mravy: Na Slovensku byla za podivných okolností registrována církev Mormonů. *Dingir*. 2006, 4, s. 116-118.

⁶⁵Vedoucí misie CJKSpd Ondřej rozhovor (15:3:2010), Hradec Králové.

⁶⁶Denominací rozumíme tu náboženskou instituci, která je akceptována většinovou společností, a která zároveň toleruje jiné denominace. Existence denominace je tedy podmíněna existencí nábožensky pluralitní společnosti. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Mormoni a jejich cesta k denominaci: Vývoj od společenského zavržení k uznání. *Teologická reflexe*. 2002, 7, s. 50-65.

lidí by se dal přiřadit ke skupině „Sympatizující badatelé“, protože je nové náboženství zajímalo. Měli potřebu se s nimi osobně setkat. Také chtěli vědět, proč někteří lidé reagují tak popudlivě.

„Po dvou dnech, kdy kampaň probíhala, svolal slovenský biskup konferenci, ve které vyzýval katolíky, aby nepodepisovali naši petici. Někteří ortodoxní křesťané na nás útočili i fyzicky, většinou šlo o starší občany, kteří nás neznali. Mladí lidé nebyli tolik proti. I když to byli třeba věřící katolíci, přišli často k nám a řekli, že nás chtějí podpořit.“⁶⁷

V letáčích, které lidem rozdávali, církve podporují známé osobnosti. Tomáš Krejčíř, český herec a moderátor nebo Luboš Jurík slovenský spisovatel. Především upozorňují na sociální činnosti církve nebo na důraz na rodinu.

*„V našich letáčcích šlo o zaměření se na podporu ze strany ostatních katolíků. Ve zkratce vysvětlit lidem, o co nám jde. Jsme křesťané a chceme být registrovanou církví na Slovensku. Téměř každý druhý oslovený podepsal.“*⁶⁸

Také zdůrazňují, že nechtějí od státu žádnou podporu, ve formě státních příspěvků, nezatíží státní rozpočet. Do protikladu staví nespravedlnost slovenského zákona, takže se snaží v lidech vzbudit solidaritu.

*„Nemusíte být členmi Cirkvi, aby ste mohli podpísať Cirkevnú petíciu za registráciu. V skutočnosti väčšina podpisov býva od členov iných kresťanských denominácií, alebo ľudí bez náboženského vyznania.“*⁶⁹

Proces registrace byl sice bouřlivý, ale mormonům se podařilo legálně se zavést v další z evropské zemi. Pro mou práci je především důležité to, jak se mormoni prezentovali. Skutečnost, že říkali „jsme křesťané stejně jako vy ostatní, respektujte nás“. Potřeba dokazování své víry, je jedním ze znaků křesťanství. V jiných tradicích toto nenajdeme.

---

⁶⁷Vedoucí misie CJKSpd Ondřej rozhovor (15.3.2010), Hradec Králové.

⁶⁸Vedoucí misie CJKSpd Ondřej rozhovor (15.3.2010), Hradec Králové.

⁶⁹ Letáček CJKSpd při registraci na Slovensku. Kopii uvádím v celém znění v přílohách.

Buddhista nemá potřebu dokázat veřejnosti, že je opravdu buddhista. Z jeho pohledu to není důležité, on jím prostě je.

5. Jsou mormoni křesťané.

Pro cíl své práce jsem si stanovila nabídnout čtenáři dostatečné množství faktů k tématu, zda jsou mormoni křesťané. V této kapitole shromažduji argumenty, díky kterým se snažím podložit svůj názor, proč by měla být CJKSpd brána jako křesťané. Shrnuji zde již zmíněné důvody. Překládám ukázky z mormonských časopisů „Liahona“ a také rozhovory s faráři či kazateli ostatních křesťanských denominací. Jednotlivým zástupcům vybraných církví jsem kladla například i otázky po smyslu náboženství vůbec. Zajímalo mě také, zda vědí něco o mormonech a jaký na ně mají pohled. Nabízí se i srovnání situace v Evropě v kontrastu s USA. Jelikož jde o místo jejich vzniku. K tomuto tématu užiji jen úryvku rozhovoru s vedoucím misie mormonů v Hradci Králové, Ondřejem.

„Navíc situace se již hodně mění. Lidé už nás začínají vnímat jinak. V USA nás katolíci vnímají jako partnery. V Evropě je situace horší, ale celkově se dá říct, že postoj k nám už není tak vypjatý, nebudíme již žádné senzace.“⁷⁰

Hlouběji se srovnáním USA s Evropou zabývat nechci, jelikož by to přesahovalo mé téma. Šlo by potom spíše o antropologickou studii.

5.1.1. Mormonské sebe pojetí.

Na oficiálních stránkách CJKSpd jsou časté diskuse na téma, zda jsou křesťané velmi časté. Církev se zde snaží, seznámit veřejnost se svou naukou. Otázka zda jsou mormoni křesťané je jednou z nejčastějších. Russell M. Ballard, člen kvora Dvanácti apoštolů zde uvádí:

"Mnozí lidé říkají, že Svatí posledních dnů věří v 'jiného Ježíše', než ve kterého věří ostatní křesťané, a že tedy 'křesťané' nejsme. My věříme v

---

⁷⁰Vedoucí misie CJKSpd Ondřej rozhovor (15.3.2010),Hradec Králové.

novozákonního Ježíše a věříme, že Nový zákon o Ném učí. Ze všeho nejvíce si přejeme, aby jak křesťané, tak lidé jiného vyznání, pochopili, že Pána Ježíše Krista milujeme. Jeho jméno chováme v úctě. Považujeme za velkou čest a výsadu, že jako křesťané a jako členové Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů můžeme vzít jméno Kristovo na sebe.”⁷¹

Úloha Ježíše Krista v této církvi je jasně daná. Členové ho ctí stejně jako ostatní křesťané.

K dalším častým dotazům patří otázka, zda jsou CJKSpd protestantskou církví. K tomuto dotazu uvedu objasnění od Gordon B. Hinckley, president Církve, který odpověděl:

„Nejsme institucí, která by se oddělila od římskokatolické nebo jakékoli jiné církve. Ani nejsme součástí reformního hnutí. Prohlašujeme, že v našem případě jde o znovuzřízení.“⁷²

Zařazení k protestantským církvím Hinckley striktně vyvrací.

Nauka, která se mormonům většinou vytýká, a která je podle katolíků vyčleňuje, je především hmotné či fyzické pojetí Boha Otce, Ducha a Syna svatého. Boží trojici vnímají jako samostatné a oddělené bytosti. Řídí se pojetím Boha před Nicejským koncilem.

„Když se císař Konstantin obrátil na křesťanství, začal si uvědomovat rozdílné názory duchovenstva týkající se povahy Božství. Ve snaze toto vyřešit svolal v roce 325 tehdejší význačné teology do Niceje. Když nebylo možné dojít k žádné definici, byl učiněn kompromis. Stal se známým jako Nicejské vyznání a k základním prvkům tohoto vyznání se hlásí většina křesťanských věřících. Pro mne je toto vyznání matoucí. Naše

---

⁷¹*Mormon.org* [online]. 2005 [cit. 2010-06-01]. Často kladené otázky. Dostupné z WWW: <<http://www.mormon.org/question/faq/category/0,8791,798-18-16,00.html>>.

⁷²*Mormon.org* [online]. 2005 [cit. 2010-06-01]. Často kladené otázky. Dostupné z WWW: <<http://www.mormon.org/question/faq/category/0,8791,798-18-16,00.html>>.

*poznání vychází přímo z osobní zkušenosti Josepha Smitha. Podle něj šlo o dvě různé bytosti. Jelikož s nimi osobně promlouval.*⁷³

Jak už jsem řekla, dohady a spory o pojetí Boží Trojjedinosti provází křesťanství po celé jeho dějiny už od počátku. Není tedy nic výjimečného, když mormoni přispívají do této diskuse svým pojetím. Odvolávají se na vnímání Boží trojice ještě před Nicejským koncilem, nejde o žádnou vymyšlenou nauku, je vrací to, co už tu jednou bylo.

Na mormonských generálních konferencích v Salt Lake City se tato témata často diskutují.

*„První znovuzřízená pravda, kterou jsem poznal, byla podstata Božstva. Pravdivá křesťanská nauka, že Božstvo tvoří tři oddělené bytosti, byla známa v biblických dobách. Bůh při několika příležitostech vydal svědectví o Ježíšovi, svém Jednorozeném Synu Poznání o Bohu a Jeho fyzické oddělenosti od Jeho Syna a Duchu Svatého bylo ztraceno po smrti Krista a jeho apoštolů. Zmatek a falešné nauky o Božstvu vzešly z Nikájského a Konstantinopolského koncilu, kde lidé prohlásili, že Božstvo jsou namísto tří oddělených bytostí tři osoby v jednom Bohu neboli Trojice.*⁷⁴

Dále dodává, že nechtějí být obhájci víry, ale jde jim o to, aby nebyli špatně chápáni. Pro křesťanství je velice typická úzká hranice, která odděluje „pravověrné pravé křesťanství“ od hereze. Vše co se jen trochu vymyká, je označeno za heretické. Odvěké spory jsou tedy tradiční a ke křesťanství patří. Je správné, že se vyvíjí.

Další problematickou částí v nauce CJKSpd je Kniha Mormonova. Příslušníci církve věří, že písmo není definitivně uzavřené. Navíc představitelé církve mohou přijímat zjevení přímo od Boha. Niterná

---

⁷³Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů. Zázrak Bible svaté : Starší M. Russell Ballard. *Liahona: Proslovy z generální konference*. 2007, 15., 2., s. 80-85. ISSN 00785-121.

⁷⁴Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů. Jediný pravý Bůh a Ježíš Kristus, kterého On poslal : Starší Jeffrey R. Holland. *Liahona : Proslovy z generální konference*. 2007, 15., 4, s. 40-42. ISSN 00791-121.

komunikace, každodenní promlouvání jednotlivce s Bohem je pro mormony velmi důležité. Tento vztah je velmi osobní, klade se na něj velký důraz.

„President Gordon B. Hinckley řekl: Nechápu, proč křesťanský svět tuto knihu nepřijímá. Proroci a apoštolové z dávných dob, například Eliáš, Mojžíš, Jan Křtitel, Petr, Jakub, a Jan byli vysláni Bohem a Kristem v naší době, aby znovuzřídili svaté kněžství Boží. Každý nositel kněžství v této Církvi může vysledovat svou kněžskou pravomoc přímo k Ježíši Kristu.“⁷⁵

Tím dávají svým členům jakousi exkluzivitu. Zřejmě i proto jsou ze strany ostatních katolických církví terčem kritiky.

5.2. Postoje ostatních denominací v ČR.

Vedla jsem několik rozhovorů s křesťanskými církvemi v České republice. Všem jsem pokládala totožné otázky. Cílem byl především najít jádro křesťanství. Dále mě zajímaly postoje a vůbec znalosti, které mají jednotlivé katolické odbočky právě o CJKSpd. Jak na ně nahlízejí nebo zda měli možnost se s nimi setkat. Také forma spolupráce katolických církví mezi sebou. Přínosy společných projektů.

5.2.1. Církev Bratrská.

Při rozhovoru s kazatelem Církve bratrské, za nejdůležitější pilíř křesťanství, označil samozřejmě víru v Ježíše Krista a také Bibli jako měřítko křesťanské víry a života.

„Křesťanství je název pro monoteistické náboženství, které vzniklo na počátku našeho letopočtu kolem osoby Ježíše z Nazaretu. Křesťanství

---

⁷⁵Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů. Mami jsem křesťané : Starší Gary J. Coleman . *Liahona* : Proslovy z generální konference. 2007, 15., 2, s. 92-94. ISSN 00785-121.

vyznává víru v jednoho Boha, který se zjevil ve svém Synu Ježíši Kristu. Ježíš Kristus je považován za Mesiáše a zachránce všech lidí. Všichni, kdo věří v Ježíše Krista, jsou nazýváni křesťany a na znamení své víry jsou pokřtěni. Křtem svatým se křesťané stávají členy některé křesťanské církve. Hlavní věroučnou knihou je Písmo svaté - Bible, soubor 66 knih Staré a Nové smlouvy (zákona). Ta je považována za měřítko křesťanské víry a života. Biblické Desatero a učení Ježíše Krista obsahují hlavní pravidla, podle kterých se křesťané v životě řídí.⁷⁶

V otázce po smyslu náboženství vůbec zde mi uvedl jakousi obecnou definici náboženství.

„Náboženství je souhrnný pojem pro nejrůznější podoby setkání s tím, co je označováno za nadpřirozené, božské nebo svaté a v čem hledá člověk odpovědi na své existenciální otázky.“⁷⁷

Příslušníky CJKSpd definuje jako mormony. Dále zmiňuje zakladatele Josepha Smitha i rok založení této církve. Je zřejmé, že se na rozhovor připravil a vyhledal si některé zásadní informace.

Později vyjadřuje obavy z některých praktik, které se snad již nechtějí. Uvádí důležitost Knihy Mormon, která je jakousi „Biblií.“ Na otázku zda by zařadil mormony mezi katolíky, kategoricky odpovídá, že ne.⁷⁸

„Jejich učení se neopírá o učení Písma svatého, ale je snůškou různých zvláštních zážitků, zkušeností a legend.“⁷⁹

Dále uvádí, že přímo s CJKSpd nekomunikují, ale s některými křesťanskými denominacemi se podílejí na práci například v nemocnicích nebo v domovech pro seniory. Setkávání a rozhovory s ostatními křesťany jsou pro Církev bratrskou velmi důležité a pomáhají vidět otázky křesťanské víry a služby života často z jiného pohledu.

---

⁷⁶Kazatel Církve bratrské Mgr. Bronislav Kaleta rozhovor (20.3.2010), Praha

⁷⁷Kazatel Církve bratrské Mgr. Bronislav Kaleta rozhovor (20.3.2010), Praha

⁷⁸Kazatel Církve bratrské Mgr. Bronislav Kaleta rozhovor (20.3.2010), Praha

⁷⁹Kazatel Církve bratrské Mgr. Bronislav Kaleta rozhovor (20.3.2010), Praha

„Ano, spolupracuji v rámci duchovenské služby ve Fakultní nemocnici v Motole, v rámci Aliančního týdne modliteb nebo v rámci České biblické společnosti, která vydává bible a křesťansko literaturu. Setkávání a rozhovor s křesťany a pracovníky jiných církví mi pomáhá vidět otázky křesťanské víry, služby a života z jiného pohledu. Tento jiný pohled je pro mě obohacím a inspirací.“⁸⁰

Názory B. Kalety jsou samozřejmě jen jedním úhlem pohledu. Nemluví za celou církev Bratrskou. V zásadě, ale vyjádřil jisté porozumění s příslušníky CJKSpd. Při formulaci svých názorů vychází především z internetových zdrojů, osobní zkušenost s mormony nemá.

5.2.2. Bratrská jednota baptistů.

Kazatel, tajemník Bratrské jednoty baptistů v Pardubicích za nejzákladnější na křesťanství považuje víru v Ježíše Krista. Popisuje ho i jako názor či životní přesvědčení.

„Zřejmě bych ho charakterizoval jako názor nebo přesvědčení dá se říct, že i určitý životní styl.“⁸¹

Za hlavní znaky náboženství obecně považuje schopnost formovat člověka.

„I když se spíše vyhýbám termínu ideologie, jde o ideologii, přesvědčení nebo názor. Je to jev, který ovlivňuje životní styl a život lidí obecně. Také osobnost člověka se náboženstvím formuje.“⁸²

Pro CJKSpd je podle kazatele Šípa velmi zásadní jejich původ. Současná náboženská situace v USA je odlišná od té v Evropě. I k baptistům je společnost v Americe daleko vstřícnější. Jak sám uvádí, tohle mají s mormony společné. V Americe jsou vnímáni jako rovnocenní

---

⁸⁰Kazatel Církve bratrské Mgr. Bronislav Kaleta rozhovor (20.3.2010), Praha

⁸¹Kazatel Bratrské Jednoty Baptistů Luděk Šíp rozhovor (17.4.2010), Pardubice

⁸²Kazatel Bratrské Jednoty Baptistů Luděk Šíp rozhovor (17.4.2010), Pardubice

partneři s římskou katolickou církví, jelikož jejich počty jsou zde daleko vyšší než Evropě. To také udává postoj společnosti k těmto skupinám. Čím větší je náboženská skupina, tím samozřejmě více nabírá na důvěryhodnosti v očích společnosti.

„Myslím si, že nemůžeme říct, že nestojí přímo ve středu křesťanství. Užiju zde termínu, který není přímo můj, používá ho Pavel Filipi „stojí spíše na pomezí křesťanství“. Je jasné, že mají své kořeny v křesťanství. Neříkám, že nemohou dojít spasení, jelikož víra v Ježíše Krista tu je. U mormonů vnímám věroučné odlišnosti. I křesťanství se ale vyvíjelo. První koncily pro něj byly zásadní. Právě těmi je křesťanství definováno. To je to, s čím se my katolíci ztotožňujeme. Právě zde se mormoni odlišují svým pojetím trojjedinosti.“⁸³

Dále se zamýšlí nad možným srovnáním mormonů s jehovisty. Do kontrastu staví přístup obou společností k veřejnosti a okolí. Toho jak se prezentují na venek.

„Také když porovnáám CJKSpd s jehovisty jsou mormoni schopni určitě větší spolupráce s ostatním křesťanským světem. Nevyčleňují se tolik jako Jehovisté.“⁸⁴

Vzájemná spolupráce s ostatními církvemi je podle něj velice důležitá. Umožňuje konfrontaci někdy s méně nebo více odlišnými pohledy na křesťanství a nutí najít společné východisko.

Pro všechny katolíky by mělo být důležité spolupracovat s ostatními křesťanskými církvemi. V Pardubicích spolupracuje se všemi křesťanskými denominacemi. Scházím se spolu s ostatními duchovními. Vyměňujeme si názory. Snažíme se najít společnou cestu. Patří to k mému baptistickému postoji. Je to výzva, ale spolupráce je rozhodně velmi užitečná. Spolupracujeme například v nemocnici nebo v místním domově důchodců.⁸⁵

---

⁸³Kazatel Bratrské Jednoty Baptistů Luděk Šíp rozhovor (17.4.2010), Pardubice

⁸⁴Kazatel Bratrské Jednoty Baptistů Luděk Šíp rozhovor (17.4.2010), Pardubice

⁸⁵Kazatel Bratrské Jednoty Baptistů Luděk Šíp rozhovor (17.4.2010), Pardubice

5.2.3. Římskokatolická církev.

Slovo náboženství definoval R. Nerbert farník římskokatolické církve, obecně také s přihlédnutím k tomuto českému slovu, které je podle něj obecným výrazem.

„Jde o systém hodnot odvíjejících se od Boha. Vztah k transcendentnímu zasahující do oblasti lidského života.“⁸⁶

Zásadní znaky pro křesťanství jsou především autorita Ježíše Krista. Tu dokonce osobně označil jako důležitější než písmo Svaté. Dodává však, že je to samozřejmě jeho pohled.

Křesťanství je apoštolské vyznání víry. Kristus, jeho slovo se stalo tělem. Kristus je nejvyšší autorita. Osobně bych řekl, že Kristus je nad písmem. I když my to neoddělujeme. Ti co následují Kristovo učení. To je více než systém hodnot. Není to jen ideologie. Jedná se o živý vztah mezi živým Bohem. Pro mě je to jasné, ostatní náboženství (islám, judaismus) mají svou hodnotu, ale křesťanství jako jediné zahrnuje plnost (mám na mysli římskokatolickou církev).⁸⁷

O mormonech se vyjádřil jako o těch, co pocházejí z Ameriky, kde také jejich hnutí vzniklo. Zná jejich legendu (o nalezení zlatých desek). Nechvalně také zmínil praktikování polygamního manželství.⁸⁸

„Znám jejich legendu se zlatými deskami. Joseph Smith, měl kouzelné brýle, díky kterým četl zlaté egyptské děti. To mi připadá komické. Polygamní praktiky snad už nechtí. Zřejmě vychází z podobného zdroje, jako

---

⁸⁶Farník římskokatolické církve Radek Nerbert, rozhovor (20.5.2010), Pardubice

⁸⁷Farník římskokatolické církve Radek Nerbert, rozhovor (20.5.2010), Pardubice

⁸⁸Objasnění polygamního manželství: Když Smith více než desetiletí po založení církve vyhlásil učení o polygamii (neboli o plurálním nebo také nebeském manželství), učinil to na základě víry, že smrt byla porážena. Tato víra pravděpodobně vycházela z obřadů zasvěcení, které se tehdy staly součástí přibývajících chrámových aktivit. Učení o polygamii bylo na konci 19. století opuštěno. *Encyklopedie nových náboženství : Nová náboženská hnutí, sekty a alternativní spirituality.* Christopher Partridge. Praha : Knižní klub, 2006. Nová náboženská hnutí, sekty a alternativní spiritualita s kořeny v křesťanství, s. 34-35.

křesťanství. Samozřejmě je nevnímáme jako křesťany. Především kvůli pojetí Boží trojice.“⁸⁹

Zajímala mě problematika koncilů. Protože CJKSpd pojímá Boží Trojjedinost, tak jako se pojímala dříve před koncilem v Niceji.

„Bůh odhaluje svůj vztah, nauku postupně tak, aby to bylo srozumitelné pro lidi. Učení o trojici není od lidí, lidé to nevymysleli na koncilech, je dáno od Boha. Na koncilu rozhoduje Duch svatý.“⁹⁰

Dále se Nerbert zmiňuje o komunikaci mezi jednotlivými církvemi.

„Při komunikaci mezi jednotlivými katolickými církvemi je nutné, aby bylo jasně stanoveno, kdo je kdo. Aby nedošlo k nějakému míšení. Mělo by se spíše mluvit o rozdílech, ne se tolik snažit hledat shody. Shodné body jsou většinou jasné, ale vyřešit rozdíly je důležitější. Samozřejmě v charitativní péči se církve shodnou, zde jdou rozdíly stranou.“⁹¹

Tento názor беру jako osobní vyjádření věřícího člověka. Přišlo mi zajímavé uvést zmiňovanou část rozhovoru, pro vykreslení postojů jednotlivých křesťanských církví.

Když se pokusím zhodnotit výše uvedené rozhovory, převažují názory, že CJKSpd jsou náboženskou skupinou inspirovanou křesťanstvím, nikoliv křesťany samotnými. Spousta mylných soudů pochází především z absence osobního kontaktu s mormony. Ostatní křesťané znají sice jejich staré nauky, kterých se většinou děsí, ale nikdy samy neměli osobní kontakt nebo zkušenost s touto skupinou. Při analýze náboženské skupiny nestačí jen studovat jejich nauku a staré spisy, důležitost terénního výzkumu je oprávněná.

---

⁸⁹Farník římskokatolické církve Radek Nerbert, rozhovor (20.5.2010), Pardubice

⁹⁰Farník římskokatolické církve Radek Nerbert, rozhovor (20.5.2010), Pardubice

⁹¹Farník římskokatolické církve Radek Nerbert, rozhovor (20.5.2010), Pardubice

Závěr

Ve své práci jsem se snažila odpovědět na otázku, zda jsou příslušníci CJKSpd křesťané. Přiznávám, že i já sama jsem v průběhu studia této skupiny došla ke změně svého postoje. Od přesvědčení, že se jedná o jedno z „Nových hnutí“ k uznání toho, že skutečně jde o křesťany. Zásadní bylo pro mě především oproštění se od specifických nauk mormonů, jelikož zde panuje spousta mylných názorů.⁹² Tím, že jsem přestala hledat rozdíly, se mi otevřelo pole pro společné rysy s křesťanstvím. Dalším důležitým momentem je uvědomění si vlastní zaujatosti. Historie Evropy je spjata s historií křesťanství. Proto máme jistou předpojatost. Pokusit se oprostit se od těchto vlivů je nelehkým úkolem, ale zároveň je to výzva, na kterou můžeme aspirovat.

V úvodu uvádím jednotlivé charakteristické znaky křesťanství. Víím, že definice tohoto fenoménu nebude nikdy zcela úplná, ale v rámci mého výzkumu jsem přesto chtěla nastínit hlavní body. Díky vytyčení těchto pomyslných hranic mohu později přistoupit k zhodnocení své úvodní otázky. Mezi teze které mě vedly k nazírání na mormony jako na křesťany, řadím především autoritu Bible, jako svatého písma. Postavu Ježíše Krista, která stojí v čele této církve. Život dle evangelia. Odkazy na starozákonní tradici. Svaté přijímání. Pojímání svaté Trojice. Všechny tyto uvedené zásady uvádím v přílohách (Mormonské evangelium). Na otázku zda mormony můžeme označit jako křesťany, odpovídám tedy ano.

Práci jsem se snažila řadit systematicky, nejprve představuji CJKSpd. Ukazují především důležitost Josepha Smitha, jejich zakladatele. Tento charismatický vůdce se zasadil o počáteční zájem svých následovatelů, díky kterému se společenství rozvinulo ve fungující náboženství. Lidem hledajícím svůj původ nabídl odpověď na jejich otázky. Propojením historie amerických indiánů se starozákonními kmeny jim dalo kořeny.

---

⁹² Především polygamní praktiky, které v současnosti nejsou dodržované.

Dále se zabývám se mormonským písmem a také Biblií. Zde vyvracím často kritizovanou skutečnost, že Bible pro ně není autoritou. Písmo svaté se těší veliké vážnosti, především pro misionáře je hlavním předmětem jejich vzdělávání. Není tedy pochyb o její důležitosti.

V průběhu studia materiálů v rámci této práce, mi vyplynulo několik možných přístupů k mormonům ze strany jednotlivých autorů. Shrnula jsem je do stručné typologie. Kritériem pro zařazení vybraných badatelů byl jejich vztah k CJKSpd. Někteří z nich přímo vyrůstali v mormonském prostředí, tím bylo dáno jejich odlišné nazírání než u autorů, kteří neměli možnost dlouhodobějšího kontaktu. Mezi badatele mající bližší zkušenost s touto skupinou jsem uvedla historičku J. Shippsovou a novináře J. Krakauera. Oba zmínění autoři vyrůstali v blízkosti mormonů. Na jejich práci je patrné před porozumění, se kterým k nim přistupují. Naopak B. Larson a český badatel T. Novotný zmíněné pochopení nemají a snaží se je kriticky soudit. Typologii jsem dále rozvíjela v kapitole registrace mormonů na Slovensku. Tento proces zde probíhal velice bouřlivě. Zapojila se do něj veřejnost a především římskokatolická církev, která měla velmi negativní přístup. I přes komplikace se mormonům podařilo získat status státem registrované církve.

Jelikož jsem nechtěla zůstat jen u studia textů a měla jsem snahu proniknout blíže, k této náboženské skupině, zvolila jsem metodu terénního výzkum. Osobní kontakt ve formě rozhovorů jsem upřednostnila i v případě poslední kapitoly. Zde shrnuji názory a postoje jednotlivých příslušníků křesťanských denominací. Připouštím, že je nutné brát postoje věřících s rezervou, neboť nešlo o oficiální vyjádření představitelů těchto církví. Díky rozmlouvám ale mohu čtenáři nabídnout ucelený pohled na mormony ze strany ostatních křesťanů v porovnání s vlastním sebe pojetím mormonů. U většiny křesťanských denominací převažují názory, že CJKSpd jsou náboženskou skupinou inspirovanou křesťanstvím, nikoliv křesťany samotnými. Spousta mylných soudů pochází především z absence osobního kontaktu s mormony. Ostatní křesťané znají sice jejich staré nauky, ale nikdy samy neměli osobní kontakt nebo zkušenost s touto skupinou. Hodnocení ze strany věřících křesťanů bude vždy ovlivněno jejich

světonázorem. Šlo mi předně o shrnutí faktů, které by badatele mohli vést ke stejnému závěru, ke kterému jsem dospěla.

V závěru bych ještě chtěla poukázat na důležitost terénních výzkumů právě při zkoumání jak nových, tak i zavedených náboženských společenství. Religionista by se neměl spokojit jen se studiem textů.

Bibliografie

- **Pramenná literatura**

Bible : Písmo svaté Starého a Nového zákona Ekumenický překlad. 1. Praha : Biblické dílo ekumenické rady církví , 1979. 978 s.

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů. Jediný pravý Bůh a Ježíš Kristus, kterého On poslal : Starší Jeffrey R. Holland. *Liahona : Proslovy z generální konference.* 2007, 15., 4, s. 40-42. ISSN 00791-121.

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů. Mami jsem křesťané : Starší Gary J. Coleman . *Liahona : Proslovy z generální konference.* 2007, 15., 2, s. 92-94. ISSN 00785-121.

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů. Zázrak Bible svaté : Starší M. Russell Ballard. *Liahona.* 2007, 15., 2, s. 80-85. ISSN 00785-121.

Kniha Mormonova : Další svědectví o Ježíši Kristu. Německo : Intellectual Reserve, 2004. 526 s. ISBN 1-59297-559-3.

Zásady Evangelia . Germany : Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů, 1996. Kapitola 10 Písma, 326 s. ISBN 31110121.

- **Sekundární literatura**

Encyklopedie nových náboženství : Nová náboženská hnutí, sekty a alternativní spirituality. Christopher Partridge. Praha : Knižní klub, 2006. Nová náboženská hnutí, sekty a alternativní spiritualita s kořeny v křesťanství, s. 34-35. ISBN 80-242-1605-1.

ENROTH, Ronald. *Průvodce sektami a novými náboženstvími.* Vyd. 1. Praha : Návrat domů, 1994. Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů, 186 s. ISBN 80-85495-29-5.

FILIPÍ, Pavel. *Křesťanstvo : Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví .* 3. Brno : CDK, 2001. 196 s. ISBN 80-85959-80-1.

KRAKAUER, Jon. *Ve jménu nebes : Příběh nelítostné víry.* 1. Praha : Columbus, 2005. 355 s. ISBN 80-7249-180-6.

LARSON, Bob. *New Book of Cults.* Illinois : Tyndale house, 1989. Mormonism, s. 499. ISBN 0-8423-2662-2.

LUDLOW, Daniel Hansen. *Encyklopedia of Mormonism : The Story, Scripture, Doctrine, and Procedure of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*. New York : Macmillan Publishing Company, 1992. 1651 s. ISBN 0-02-879605-5.

MELTON, J. Gordon. *Encyklopedia of American Religions*. 6. USA : Gale, 1999. 290 s. ISBN 0-8103-8417-5.

NAVRÁTIL, Jan. *Stručné dějiny USA*. 2. Praha : Svoboda, 1984. 527 s.

NOVOTNÝ, Tomáš. *Mormoni a Děti Boží*. 2. Praha : Votobia, 1998. 174 s. ISBN 80-7220-039-9.

NOVOTNÝ, Tomáš. *Písma Mormonů : Kniha Abrahamova*. 1. Praha : Oliva, 1995. 24 s. ISBN 80-85942-05-4.

NOVOTNÝ, Tomáš. *Přicházejí*. Praha : Nakladatelství a vydavatelství Rady Církve bratrské, 1992. 76 s. ISBN 80-900773-3-1.

Nový Biblický slovník. J. D. Douglas, Alena Koželuhová. Praha : Návrat domů, 2009. 1246 s. ISBN 978-80-7255-193-4.

SHIPPS, Jan. *Mormonism : The Story of a New Religious Tradition*. 1. Urbana: University of Ullinois Press : Illinis Books edition, 1985. s. 232s. ISBN 0-252-01417-0.

ŠTAMPACH, Odilo Ivan, *Přehled religionistiky*. Praha : Portál, 2008. 237 s. ISBN: 978-80-7367-384-0.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice : Náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha : Portál, 2004. 464 s. ISBN 80-7178-789-1.

- **Články**

MRÁZEK, Miloš. (rec.) Krakauer, Jon. Ve jménu nebes: Příběh nelítostné víry. *Dingir*, 2006, roč 9., č. 2., ISSN 1212-1371

NOVOTNÝ, Tomáš. Ježíš přišel do Ameriky: Jedno z nejstarších milenialistických hnutí si stále udržuje svou životnost. *Dingir*. 2001, roč 4., 3, s. 14-16. ISSN 1212-1371.

ŠTAMPACH, I. O. Čemu věří mormoni. *Dingir*, 2001, roč 4., 3, s 16-18. ISSN 1212-1371

VOJTÍŠEK, Zdeněk. Mormoni a jejich cesta k denominaci: Vývoj od společenského zavržení k uznání. *Teologická reflexe*. 2002, 7, s. 50-65. ISSN 1211-1872

VOJTÍŠEK, Zdeněk. Špatný zákon kazí dobré mravy: Na Slovensku byla za podivných okolností registrována církev Mormonů. *Dingir*. 2006, roč 9., 4, s. 116-118.

- **Internetové zdroje**

Mormon.org [online]. 2005 [cit. 2010-06-01]. Často kladené otázky. Dostupné z WWW: <<http://www.mormon.org/question/faq/category/0,8791,798-18-16,00.html>>.

Shippo. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 10.1.2001, last modified on 26.2.2010 [cit. 2010-05-29]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Jan_Shipps>.

Přílohy

Rozhovory

Pan Novotný, prezident církve CJKSpd první rozhovor (10.9.2009), Hradec Králové

Tazatelka: Jakou zastáváte funkci v Církvi Ježíše Krista Svatých posledních dnů?

Novotný: President církevní odbočky.

Tazatelka: Čím se tedy nejvíce zabýváte?

Novotný: Konkrétní službou konkrétním lidem, bratrům a sestrám, které mi Pán svěřil do péče včetně vlastní rodiny. Tato služba zahrnuje duchovní, sociální i hmotné blaho.

Tazatelka: Zajímá mě, jakou roli hrají v CJKSPD písmo především autorita Knihy Mormon a Bible.

Novotný: Písmo hraje roli naprosto zásadní. Jsou Božím slovem tlumočeným lidstvu prostřednictvím vyvolených Božích proroků. Protože věříme, že jedním z nejdůležitějších účelů našeho života zde na Zemi je naučit se následovat svým vnitřním i vnějším životem Spasitele, jsou písmo, zdrojem informací, inspirace, posily, vedení. Spolu s Biblí Svatou jsou pro nás písmo i Kniha Mormonova a další texty. Její název označuje hlavního autora starodávného záznamu na kovových deskách, který byl Boží mocí přeložen r. 1829 do Angličtiny a později do několika desítek jazyků. Tento starodávný text není monolitem sepsaným od začátku do konce jedním člověkem, ale spíše zkrácením a reedicí více posvátných záznamů starších i novějších napsaných dávnými proroky amerického kontinentu a dále záznamem událostí, jichž byli jejich pisatelé – historik a prorok Mormon a jeho syn Moroni přímými svědky. Díky tomu, že kovové desky zůstaly netknuty od doby, kdy je poslední spoluautor Moroni uschoval do země

kolem roku 421, obsahují nepozměněné nauky a zásady Kristova evangelia, z nichž mnohé jsou obsaženy v Bibli. Tak se Kniha Mormonova stává vedle Bible dalším svědectvím o žijícím Bohu Otci a Jeho Synu, Ježíši Kristu, což má i ve svém podtitulu (Kniha Mormonova, další svědectví o Ježíši Kristu). Bible Svátá i Kniha Mormonova se vzájemně doplňují a na sebe vzájemně odkazují (např. Ezechiel 37:16 až 19). Zatímco originální text starozákonních knih byl opatrován a šířen potomky Judy, text Knihy Mormonovy je sepsán potomky Josefovými, potažmo Efraimovými. Díky božskému způsobu přeložení Knihy Mormonovy do současného moderního jazyka došlo k minimálnímu zkreslení původního obsahu, proto je považována za úplnější než Bible, ale nikoli za nadřazenou či soupeřící.

T.: Jaký používáte překlad Bible?

N.: Překlad podle posledního vydání kralického z roku 1613.

T.: Váš překlad Bible je rozšířen o překlady a doplnění, proč?

N.: Otázka má zřejmě na mysli revizi textu anglické bible krále Jakuba, na kterém byl pověřen pracovat první prorok CJKSPD, Joseph Smith. Nejde o nový biblický text, nýbrž o inspirovanou revizi textu Božím prorokem, který byl k tomuto dílu zplnomocněn. Důvod je poměrně zřejmý – originální biblické texty prošly mnoha různými překlady. Jejich sjednocení bylo provedeno lidskou rukou. Celý proces trvající staletí se nevyhnul tomu, že některé části evangelia, původně v písmu obsažená, chybí, nebo jejich význam byl pozměněn. Z praxe ale lze říci, že tam, kde Bible nedává možnost jednoznačně pochopit určitou nauku, je možné přizvat na pomoc Knihu Mormonovu a další písmo pro doložení výkladu. A naopak. Všeobecně ovšem platí, že duchovní pravdu lze pochopit jen na základě Ducha Svatého a to i při studiu dokonale věrných překladů.

T.: Jsou pro vás závaznější výroky žijících proroků nebo písmo?

N.: Pokud prorok učí ve svém ustanovení proroka, není jeho nauka v rozporu s písmem, protože využívá též zdroj duchovní pravdy – zjevení prostřednictvím Ducha Svatého. Podstatné pro každého jednotlivce je to, co

jsem již řekl – učit se chápat duchovní pravdy prostřednictvím Ducha a vyhledávat jeho vedení v každodenním životě.

**Pan Novotný, prezident církve CJKSpd první rozhovor
(15.12.2009), Hradec Králové**

Tazatelka: Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů se považuje za křesťanskou církev, je pro vás tohle označení důležité?

Novotný: Ano, zejména proto, že je to Spasitelova Církev a On sám ji svým jménem označil.

Tazatelka: Proč si myslíte, že vás například katolická církev nepovažuje za křesťany?

Pokud to tak je, pak tomu nerozumím. Já osobně s představiteli Katolické církve v naší zemi nemám kontakt a naši přátelé z katolické církve mi toto nikdy nedali znát.

T.: Máte snahu si své stanovisko před nimi obhájit?

Novotný: Zatím nebylo potřeba něco obhajovat.

T.: Komunikujete nějak například s ostatními křesťanskými denominacemi?

Církev chápe náboženské vyznání jako svobodnou volbu každého jednotlivce a učí své členy, aby s každým upřímně věřícím člověkem jednali s nejvyšším respektem. Snažíme se řídit prvními dvěma přikázáními evangelia, v nichž figuruje pravá Spasitelova láska. V ní není místa pro povýšenost či nepřátelství. Pokud je něco povznášejícího, čistého, spravedlivého, na čem se Církev může sjednotit s jiným náboženským nebo myšlenkovým hnutím, pak o to ve své praktické činnosti usiluje (kulturní a sportovní aktivity, vzdělání, boj proti rozpadu rodin a proti týrání a zneužívání, pomoc při humanitárních krizích, boj proti chudobě apod.).

T.: Například situace při registraci vaší církve na Slovensku byla ze strany katolíků velmi vypjatá. Jaké užívali argumenty proti vám?

Slyšel jsem o nepřátelském postoji některých představitelů katolické církve v té době, ale nečetl jsem, ani si nepamatuji jejich argumenty. Jen mám takový dojem, že se později za určité své formulace omlouvali.

T.: Vnímáte náboženskou atmosféru v České republice jako vlídnější než např. na Slovensku?

N.: Asi ano.

T.: Jakou vidíte budoucnost CJKSPD?

Nemám prorockého ducha, jímž bych mohl vidět budoucnost Spasitelovy Církve, takže jsem odkázán na proroctví proroků. A ta jsou hojná a slavná. Jedno za všechny – bude zorganizován Sion, což znamená „čistí v srdci“, aby mohli přivítat Spasitele s nebeskými zástupy při Jeho druhém příchodu na tuto Zemi, aby jim mohl vládnout tisíc let.

T.: Jaký je vývoj a současné počty členů v ČR např. v porovnáním se současnou situací v USA?

Počty členů jsou asi neporovnatelné. Omlouvám se, nemám momentálně k dispozici tyto statistiky. Je jistě možné se obrátit na příslušný odbor ministerstva kultury či na misijní kancelář CJKSPD v Praze.

**Kazatel Církve bratrské Mgr. Bronislav Kaleta rozhovor
(20.3.2010), Praha**

Tazatelka: Co je to podle Vás křesťanství?

Kaleta: Křesťanství je název pro monoteistické náboženství, které vzniklo na počátku našeho letopočtu kolem osoby Ježíše z Nazaretu.

T.: Jaké základní znaky jsou pro něj nejpodstatnější?

K.: Křesťanství vyznává víru v jednoho Boha, který se zjevil ve svém Synu Ježíši Kristu. Ježíš Kristus je považován za Mesiáše a zachránce všech lidí. Všichni, kdo věří v Ježíše Krista, jsou nazýváni křesťany a na znamení své víry jsou pokřtěni. Křtem svatým se křesťané stávají členy některé křesťanské církve. Hlavní věroučnou knihou je Písmo svaté - Bible, soubor 66 knih Staré a Nové smlouvy (zákona). Ta je považována za měřítko křesťanské víry a života. Biblické Desatero a učení Ježíše Krista obsahují hlavní pravidla, podle kterých se křesťané v životě řídí.

T.: Jak byste charakterizoval co je to náboženství?

K.: Náboženství je souhrnný pojem pro nejrůznější podoby setkání s tím, co je označováno za nadpřirozené, božské nebo svaté a v čem hledá člověk odpovědi na své existenciální otázky.

T.: Víte, kdo jsou to příslušníci Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů?

K.: Příslušníkům této náboženské skupiny se říká mormoni.

T.: Co o nich víte konkrétně?

K.: Zakladatelem této americké náboženské skupiny je Joseph Smith. Mají Knihu Mormon, která je údajně překladem zlatých desek obsahujících staré letopisy a která dala vznik celému hnutí (1830). Vznik této knihy je opředen zvláštní legendou. Typickým znakem mormonů bývalo mnohoženství, které snad už nepraktikují. Používají magické spodní prádlo, jejich náboženské obřady se hodně podobají obřadům zednářů. Od svých členů vyžadují absolutní poslušnost.

T.: Vnímáte je jako křesťany?

K.: Ne. Jejich učení se neopírá o učení Písma svatého, ale je snůškou různých zvláštních zážitků, zkušeností a legend.

T.: Myslíte si, že je dobré, aby mezi sebou jednotlivé denominace komunikovali?

K.: Ano, určitě je dobré a užitečné, když křesťanské církve různého typu vedou mezi sebou rozhovor.

T.: Komunikujete s ostatními církvemi v ČR?

Ano, vedu takový rozhovor a spolupracuji s některými církvemi.

T.: Podílíte se společně na nějakých projektech?

K.: Ano, spolupracuji v rámci duchovenské služby ve Fakultní nemocnici v Motole, v rámci Aliančního týdne modliteb nebo v rámci České biblické společnosti, která vydává bible a křesťanskou literaturu.

T.: Je to pro vás přínos?

K.: Setkávání a rozhovor s křesťany a pracovníky jiných církví mi pomáhá vidět otázky křesťanské víry, služby a života z jiného pohledu. Tento jiný pohled je pro mě obohacením a inspirací.

Ondřej, vedoucí misie v Hradci Králové (Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů) rozhovor (15.3.2010)

Tazatelka: Jakou zastáváte funkci v CJKSpd?

Ondřej: Jsem vedoucím misie v pobočce v Hradci Králové.

T.: Jak byste popsal co je to náboženství?

O.: Obecně asi víra v Ježíše Krista. Nebo jinak učení Ježíše Krista. Náboženství je samozřejmě součástí kultury.

T.: Co je to křesťanství?

O.: Pro mě osobně je nejdůležitější osobní vztah jednotlivce s Bohem. V Ježíše může věřit kdokoliv, ale jde především o ten osobní niterný vztah. Nejde tolik o písmo, umět na paměť citovat z Bible, ale člověk by měl vědět, ke komu se modlí.

T.: CJKSpd se považuje za křesťanskou, je pro Vás tohle označení důležité?

O.: Nejde o označení. Navíc situace se již hodně mění. Lidé už nás začínají vnímat jinak. V USA nás katolíci vnímají jako partnery. V Evropě je situace horší, ale celkově se dá říct, že postoj k nám už není tak vypjatý, nebudíme již žádné senzace.

T.: Proč si myslíte, že vás katolická církev nepovažuje za křesťany?

O.: Asi jde o určitý druh rivality. Máme hodně členů, zatím co katolíkům ubývají. Jsme aktivnější. Stavíme stále nové chrámy. Možná je to i trochu závist. Ale nemůžu přesně říct, co jim nejvíce vadí.

T.: Máte si své stanovisko před nimi obhájit?

O.: Nemám tuhle potřebu.

T.: Komunikujete či spolupracujete s ostatními křesťanskými denominacemi?

O.: Většinou jde o humanitární spolupráci. Například při povodních v roce 1997 v Praze. Jsme se jak finančně tak osobně podíleli na opravách. Naše církve nedělá sbírky, vedení ze Salt Lake City pošle prostě určitou částku peněz. V USA také spolupracuje s muslimskou komunitou, která je velmi příjemná, jsou menšina tak jako byla i naše církve dříve. Jinak spolupracujeme humanitárními organizacemi jako je Unicef.

T.: Účastnil jste se registrace Vaší církve na Slovensku?

O.: Ano účastnil jsem se, šlo nám o získání registrace, nejprve naše církve najala firmu, která pracovala na petici, ale úspěch se nedostavil žádný, zdálo se to nereálné získat tolik podpisů. Pak bylo sezváno asi 80 misionářů, mezi nimi jsem byl i já. Byli jsme rozmístěni po celém Slovensku a během tří dnů jsme získali 35 tisíc podpisů, což bylo naprosto úžasné. Lidé na nás někdy stáli i frontu aby mohli podepsat, bylo to hodně masové.

T.: Vaše letáčky zdůrazňovali především „solidaritu křesťanů“ co přesně to znamenalo?

O.: Šlo o zaměření se na podporu ze strany ostatních katolíků. Ve zkratce vysvětlit lidem o co nám jde. Že jsme křesťané a chceme být registrovanou církví na Slovensku. Téměř každý druhý oslovený podepsal.

T.: Jaké byly reakce místních katolíků na Vaši kampaň?

Po dvou dnech, kdy kampaň probíhala, svolal slovenský biskup konferenci, ve které vyzíval katolíky, aby nepodepisovali naši petici. Někteří ortodoxní křesťané na nás útočili i fyzicky, většinou šlo o starší občany, kteří nás neznali. Mladí lidé nebyli tolik proti. I když to byli třeba věřící katolíci, přišli často k nám a řekli, že nás chtějí podpořit.

T.: Vnímáte tedy náboženskou situaci v ČR jako vstřícnější v porovnání se Slovenskem?

Myslím, že na Slovensku jsou lidé daleko aktivnější. A spoustu jich má o nás zájem. Kdežto v Česku mi veřejnost přijde velmi pasivní. Sice zde nemáme žádné problémy, ale ani se o nás zde tolik lidí nezajímá.

T.: Jakou si myslíte, že má Vaše církev budoucnost v ČR?

Lidé se hodně mění. Nejvíce nových členů nám přibylo po revoluci, všichni chtěli něco nového a mi pocházíme z Ameriky, což taky velmi lákalo. Postupně počty nových členů mírně klesali. Ale v poslední době evidujeme opět velký nárůst. Mladí lidé především chtějí žít jinak. My jim můžeme nabídnout alternativu. Například před rokem 2008 jsme průměrně měli 40 nových pokřtěných lidí, po roce 2008 už 80. Nejsem si přesně jist ale více než 100 nových ročně křtíme určitě. Což je velmi pozitivní vývoj. Obecně ve světě naše církve stále rostou. Dobře je to vidět třeba na Ukrajině, kde jsme začali působit před 10 lety a dnes zde máme více než 10 tisíc aktivních členů. Také země jako je Afrika, mají velký potenciál. Podílíme se v Nigérii na stavbě vodovodů, lidé jsou velmi vděční a rádi se k nám přidávají.

**Luděk Šíp, Kazatel Bratrské Jednoty Baptistů, rozhovor
(17.4.2010) Pardubice**

Tazatelka: Co je to křesťanství?

Šíp: Zřejmě jako názor nebo přesvědčení dá se říct, že i určitý životní styl.

T.: Jaké základní znaky jsou pro něj nejpodstatnější?

Š.: Víra v Ježíše Krista.

T.: Jak byste popsal co je to náboženství?

Š.: I když se spíše vyhýbám termínu ideologie, jde o ideologii, přesvědčení nebo názor. Je to jev, který ovlivňuje životní styl a život lidí obecně. Také osobnost člověka se náboženstvím formuje.

T.: Víte, kdo jsou to příslušníci Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů?

Š.: Ano vím o nich. Pochází z Ameriky a zde jsou také respektovanou církví.

T.: Vnímáte je jako křesťany?

Š.: Myslím si, že nemůžeme říct, že stojí přímo ve středu křesťanství. Užiju zde termínu, který není přímo můj, používá ho Pavel Filipi „stojí spíše na pomezí křesťanství“. Je jasné, že mají své kořeny v křesťanství. Neříkám, že nemohou dojít spasení, jelikož víra v Ježíše Krista tu je. U nich mormonů vnímám věroučné odlišnosti. Křesťanství se vyvíjelo. První koncily pro něj byly zásadní. Právě těmi je křesťanství definováno. To je to, s čím se my katolíci ztotožňujeme. Právě zde se mormoni odlišují, svým pojetím trojjedinosti.

T.: Myslíte si, že je dobré, aby mezi sebou jednotlivé denominace komunikovali?

Š.: Rozhodně komunikace je velmi dobrá.

T.: Vedete vy sami nějaké dialogy nebo jinak komunikujete s ostatními církvemi v ČR?

Š.: V Pardubicích spolupracuje se všemi křesťanskými denominacemi. Scházím se spolu s ostatními duchovními. Vyměňujeme si názory. Snažíme se najít společnou cestu. Patří to k mému baptistickému postoji. Je to výzva, ale spolupráce je rozhodně velmi užitečná.

T.: Podílíte se společně na nějakých projektech?

Š.: Spolupracujeme například v nemocnici nebo v místním domově důchodců. Když se ještě vrátím k mormonům. Situace v Evropě je určitě jiná než v USA, kde toto náboženství vzniklo. I pro nás baptisty je situace v USA jiná, daleko vstřícnější. Jsme zde bráni více seriózně, především v jižní Americe. Také když porovnám CJKSpd s jehovisty, tak jsou mormoni schopni určitě větší spolupráce s ostatním křesťanským světem. Nevychleňují se tolik jako Jehovisté.

**Radek Nerbert, farník Římskokatolické církve, rozhovor (20.5.2010)
Pardubice**

Tazatelka: Co je to křesťanství?

Nerbert: Křesťanství je apoštolské vyznání víry. Kristus, jeho slovo se stalo tělem. Kristus je nejvyšší autorita. Osobně bych řekl, že Kristus je nad písmem. I když mi to neoddělujeme.

Ti co následují Kristovo učení. Je to více než systém hodnot. Není to jen ideologie. Živý vztah mezi živým Bohem. (osobní Bůh)

T.: Jak byste popsal co je to náboženství?

N.: Jako systém hodnot odvíjejících se od Boha, Vztah k transcendentálnímu zasahující do oblasti lidského života.

T.: Víte, kdo jsou to příslušníci Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů?

N.: Zním jejich legendu se zlatými deskami. Joseph Smith, měl kouzelné brýle, díky kterým četl zlaté egyptské desky. To mi připadá komické. Víím také, že uznávali polyganní praktiky. Ale zřejmě vychází z podobného zdroje jako křesťanství.

T.: Vnímáte je jako křesťany?

N.: Nevnímám, je jako křesťany. Především kvůli pojetí boží trojice

T.: Jak nahlížíte na spolupráci mezi ostatními křesťanskými církvemi?

N.: Při komunikaci mezi jednotlivými katolickými církvemi je nutné, aby bylo jasně stanoveno, kdo je kdo. Aby nedošlo k nějakému míšení. Mělo by se spíše mluvit o rozdílech, ne o tolik o shodách. Shodné body jsou většinou jasné, ale vyřešit rozdíly je důležitější. V charitativní péči se církve shodnou, zde jsou rozdíly stranou. Pro mě je to jasné, ostatní náboženství

(islám, judaismus) mají svou hodnotu, ale křesťanství jako jediné zahrnuje plnost (mám na mysli římskokatolickou církev)

T.: Mormoni uznávají Boží Trojjedinost v podobě před Nicejským koncilem. Nejde o nauku, kterou by si vymysleli. Proč je to tedy vnímáno tak negativně?

N.: Bůh odhaluje svůj vztah, nauku postupně tak aby to bylo srozumitelné pro lidi. (pojetí trojjedinosti)Učení o trojici není od lidí, lidé to nevymysleli na koncilech, je od Boha. Na koncilu rozhoduje Duch svatý.

Články víry Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů

1. Věříme v Boha, věčného Otce, Jeho Syna Ježíše Krista a Ducha svatého.

2. Věříme, že všichni lidé budou trestáni za své vlastní hříchy a nikoliv za přestupek Adamův.

3. Věříme, že smírnou obětí Kristovou může být spaseno celé lidstvo dodržováním zákonů a nařízení evangelia.

4. Věříme, že základní principy a nařízení evangelia jsou tyto: za prvé, víra v Pána Ježíše Krista; za druhé, pokání; za třetí, křest pohroužením do vody na odpuštění hříchů; za čtvrté, vkládání rukou pro dar Ducha svatého.

5. Věříme, že člověk musí být povolán Bohem buď prostřednictvím zjevení, nebo vkládáním rukou těch, kteří mají plnou moc kázat evangelium a úřadovat v jeho nařízeních.

6. Věříme v tutěž organizaci, která byla za dnů Kristových, totiž v apoštoly, proroky, kněze, učitele atd.

7. Věříme v dar jazyků, prorocství, zjevení, vidění, uzdravování, vykládání jazyků atd.

8. Věříme, že bible je slovo Boží, pokud je správně přeložena; také věříme, že kniha Mormonova je slovo Boží.

9. Věříme všemu, co Bůh již zjevil, všemu, co nyní zjevuje, a věříme, že zjeví ještě mnoho pozoruhodných a důležitých věcí týkajících se království Božího.

10 Věříme v doslovné shromáždění Izraele a ve znovuzřízení deseti kmenů, že Sion bude zřízen na americkém kontinentu, že Kristus bude osobně panovat na Zemi a že Země bude obnovena a obdrží svou rajskou nádheru. (Tomáš Novotný, Mormoni a Děti Boží)

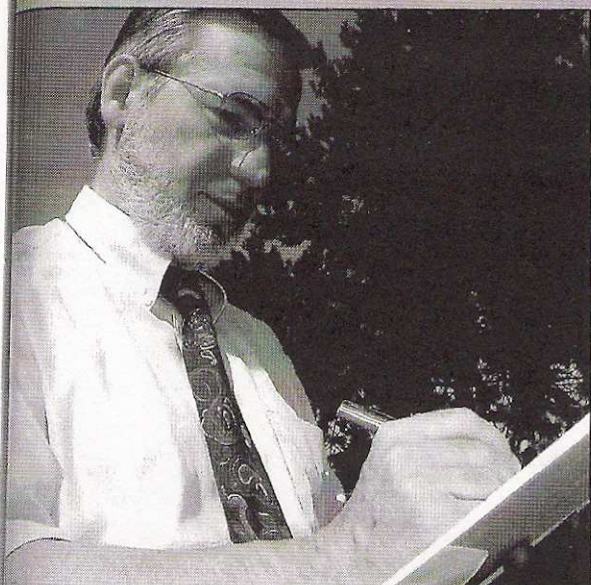
11. Domáháme se práva ctít Boha všemohoucího podle svého svědomí a dopřáváme všem lidem totéž právo, aby uctívali jakkoliv, kdekoliv a cokoliv podle svého svědomí.

12 Věříme, že máme respektovat prezidenty, krále, vladaře a magistráty, že máme dodržovat zákony, ctít je a podporovat.

13 Věříme, že máme být poctiví, věrní, čisté mysli, dobročinní a ctnostní a že máme prokazovat dobro všem lidem. Dalo by se říct, že se řídíme učením apoštola Pavla: „ Věříme vše, všeho se nadějeme.“ Mnoho jsme vytrpěli a doufáme, že budeme schopni snést vše. Toužíme po všem, co je ctnostné a krásné, co se těší pověsti nebo je chvályhodné.

Letáček užívaný při kampani Církve Ježíše Krista Svätých posledních dnů na Slovensku

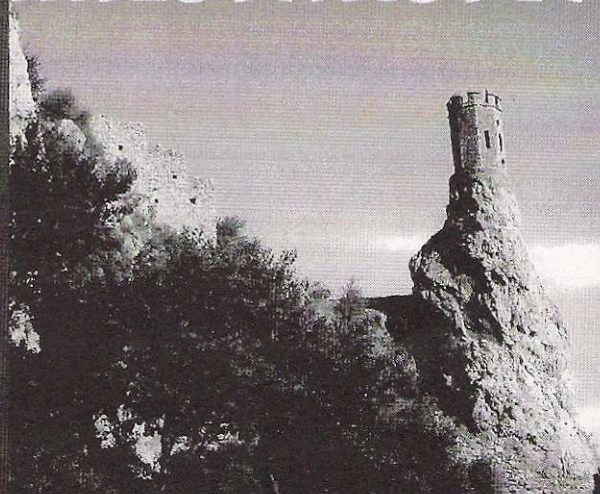

Podpísanie petície za registráciu

- Nemusíte byť členmi Cirkvi, aby ste mohli podpísať Cirkevnú petíciu za registráciu. V skutočnosti väčšina podpisov býva od členov iných kresťanských denominácií, alebo ľudí bez náboženského vyznania.
- Informácie požadované v súvislosti s petíciou za registráciu sú iba také informácie, ktoré sú požadované príslušným zákonom. Všetky kompletne petičné hárky budú odovzdávané, obhospodarované a chránené Ministerstvom kultúry v súlade so zákonom.
- Petičné registračné hárky si môžete stiahnuť z www.mormoni.sk.
- Prosíme, aby ste zaslali vyplnené hárky do 1. októbra 2006 na túto adresu: Cirkev Ježíša Krista Svätých neskorších dní, Grösslingova 4, 811 09 Bratislava
- Pre získanie ďalších informácií volajte 02/64761483.

CIRKEV
JEŽIŠA KRISTA
SVÄTÝCH
NESKORŠÍCH DNÍ

SÚDRŽNOSŤ KREŠŤANSTVA

Pomoc pri registrácii

CIRKEV
JEŽIŠA KRISTA
SVÄTÝCH
NESKORŠÍCH DNÍ

Medzinárodná kresťanská
cirkev, ktorej záleží
na občanoch Slovenska

Naše korene na Slovensku

Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní s viac než trinásť miliónmi členov po celom svete je silnou medzinárodnou kresťanskou cirkvou. Momentálne žije na Slovensku niekoľko stoviek členov Cirkvi a ďalších niekoľko tisíc členov žije na Morave a v Čechách. Členovia Cirkvi pôsobili na Slovensku už v bývalom Československu od roku 1920, ale pôsobenie Cirkvi na Slovensku bolo počas totalitného režimu pozastavené na viac ako štyridsať rokov. Cirkev začala na Slovensku znovu oficiálne pôsobiť od roku 1991.

Naše aktivity na Slovensku

Cirkev nevyžaduje a ani neprijíma finančnú podporu od štátu, pretože svoju činnosť vykonáva výlučne z príspevkov svojich členov. Skutočnosťou je, že Cirkev na Slovensku aktívne podporuje svoje humanitárne, dobrovoľnícke a náboženské aktivity na podporu slovenských komunít, tak ako pôsobí aj na celom svete.

V decembri 2004 sa slovenskí členovia cirkvi zapojili do charitatívneho projektu UNICEF pre Afriku a darovali ručne vyrobené bábiky. Genealogická spoločnosť štátu Utah (patriaca pod Cirkev) mnoho rokov úzko spolupracovala so Slovenským ministerstvom vnútra na archivácii genealogických záznamov a pomáhala tak zachovať kultúrne dedičstvo Slovenska.

Naša petícia za registráciu

Napriek tomu, že je Cirkev oficiálne registrovaná v Českej republike, Poľsku, Maďarsku, Rakúsku a prakticky vo všetkých ostatných členských štátoch EU, doteraz nebola registrovaná na Slovensku. Z toho dôvodu členovia Cirkvi a ostatní občania Slovenska, ktorým záleží na náboženskej slobode organizujú podpisovú akciu, aby získali počet podpisov požadovaných zákonmi Slovenskej republiky. Terajšia zákonná úprava sťažuje niektorým kresťanským cirkvám ich registráciu na Slovensku.

Tomáš Krejčí

český herec a moderátor

Snad každý z nás se někdy ptá kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme. Myslím, že Církev Ježíše Krista dává na tyto otázky odpověď. A nejenom to. Církev klade velký důraz na rodinu a já se obávám, že v posledních letech jsou rodiny u nás i na Slovensku zkoušeny téměř až nad své síly. Církev je přístav, kde rodina najde bezpečí...

Milada Tichá

študentka medicíny v USA z Trenčína

Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní je naozaj veľkým prínosom pre Slovensko. Je nielen duchovným domovom stále rastúceho počtu slovenských rodín, ale je aj spoľahlivým partnerom pre iné kresťanské viery a organizácie v mnohých oblastiach spoločného záujmu.

Predovšetkým si ale vážim toho, že Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní vyznáva a buduje na tradičných kresťanských princípoch a rodinných hodnotách, ktorými sa náš Slovenský národ už dlho vyznačuje.

Dúfam, že spolu so mnou podporíte registráciu tejto uznávanej kresťanskej cirkvi aj na Slovensku.

Luboš Jurík

spisovateľ

Sloboda je možnosť voľby. Sloboda je túto voľbu rešpektovať. Sloboda je právo každého človeka rozhodnúť sa na základe vlastnej viery či skúseností, aké si vyberie hodnoty, akú hierarchiu hodnôt bude uznávať. Sloboda je právo vierovyznania v súlade s vnútorným presvedčením ako je úcta k ľudskému životu, vzťah k rodine, poriadok,

pracovitosť, pokora. Sloboda je nebrániť iným, aby sa rozhodli, akú vieru budú vyznávať a čím sa budú riadiť.

Budeme slobodní len vtedy, keď dovolíme iným, aby boli slobodní.